

De finale van '77

Een reconstructie

De finale van '77

Henk Wageman
Stephan Wageman

Copyright © 2014 WX2 Media
Auteurs: Henk Wageman en Stephan Wageman
Omslagfoto: Jan Drost

Druk: www.pumbo.nl
Omslagontwerp: WX2 Media

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inleiding

Tot ieders verbazing behaalde eerste divisionist PEC Zwolle in 1977 de bekerfinale. Eigenlijk kon dat helemaal niet, want de club had nauwelijks een stadion en een prijzenkast zonder noemenswaardige trofeeën.

Maar in Zwolle waren er wél een voorzitter die de derde club van Nederland wilde worden, een aanvoerder met Europa Cups achter zijn naam, mysterieuze pillen van de arts van Go Ahead Eagles en regionale talenten die voor niemand bang waren.

Uiteindelijk bleek de finale tegen FC Twente op Hemelvaartsdag 1977 veel meer te zijn dan een voetbalwedstrijd. Er ontstond in de stad een massale bekermania onder de inwoners. De nuchtere Zwollenaren beschikten opeens over de passie van Zuid-Amerikanen. Zo'n 12 duizend supporters trokken op 19 mei naar Nijmegen om daar de historische wedstrijd van PEC Zwolle te beleven.

Het werd een dag waar nu, 37 jaar later, nog over wordt nagepraat. Al was het maar over de complottheorieën die er sindsdien in Zwolle bestaan.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
'Henk, heb jij je rode wijntje al gehad?'	8
Bonus voor de terreinknechten.....	20
Dieseldampen door de binnenstad.....	35
Rinus Israel en zijn praatpaal.....	44
De bokser van een paar turven hoog.....	56
Wat stelde PEC Zwolle nu helemaal voor?.....	66
De truc.....	74
Extra tijd.....	85
Nabespreking.....	91

'Henk, heb jij je rode wijntje al gehad?'

Plop.

De ogen van Klaas Drost gaan half open. Hij kijkt op zijn horloge en ziet dat het 5.00 uur 's ochtends is. Te vroeg om wakker te worden. Zeker op de dag van een bekerfinale die hij vanavond tegen FC Twente moet spelen. De verdediger probeert weer langzaam de slaap te vatten in het Bilderberg-hotel in Oosterbeek, waar PEC Zwolle zich voorbereidt.

Drost heeft nu al wel een betere nacht gehad dan voor de halve finale tegen FC Den Haag. Toen stompte kamergenoot Ype Hamming hem elk halfuur wakker, omdat het gesnurk hem te veel werd. Bij het opstaan zat Drost onder de blauwe plekken. Even denkt hij nog dat Hamming het expres had gedaan om hem op die manier uit de basis te houden, maar dat idee verlaat al snel zijn

gedachten. Zo gaan ze in het hechte team van PEC Zwolle in 1977 niet met elkaar om.

Genoeg gemijmerd, slapen nu. Straks wacht FC Twente, als laatste horde van een sensationeel bekeravontuur. Een jaar eerder bereikte de eerste divisionist al eens de laatste vier in het toernooi om de KNVB-beker, mede door drievoudig Europa Cup I-winnaar Ajax met 3-0 te verslaan. Drost verwerft in dat duel wereldfaam door vanaf de middenlijn als een vuurvogel door de Amsterdamse linies te pirouetteren en de tweede Zwolse treffer binnen te schieten. De dagen erna krijgt hij talloze telefoontjes van kennissen uit Canada dat hij daar niet van de televisie is te slaan. Ze weten het niet zeker, dus bellen ze hem maar op. *Ben jij dat Klaas?* Cameraploegen uit Nederland komen hem na dat doelpunt opzoeken in het café van zijn zus en zwager, waar hij graag verblijft. En elke keer moet hij zijn verhaal vertellen.

Dat verhaal stopt meestal bij de kwartfinale-wedstrijd tegen Ajax, maar in het hoofd van Drost speelt de film nog door. De ontknoping zit voor hem in het duel in de halve eindstrijd met Roda JC. Daarin breekt hij zijn kuitbeen en verliest PEC Zwolle in de slotminuut met 0-1. Weg finale.

Straks speelt hij die eindstrijd alsnog, een jaar later, en daarin wil de rechtsback laten zien dat hij en zijn teamgenoten geen eendagsvliegen zijn. Maar dan moet hij wel gaan slapen.

Net op het moment dat de adrenaline langzaam uit zijn lichaam verdwijnt en Drost zijn ogen sluit, zit hij opeens rechtop in bed. Wéér dat geluid.

Plop.

Drost kijkt om zich heen en zoekt kamergenoot Ronald Hendriks. Zijn bed is leeg, de lakens liggen half op de grond en de voetbaltas van Hendriks is opengeritst. De avond ervoor zaten er nog twee flesjes Grolsch in. Nu niet meer.

Die drank is niet zo'n probleem. Trainer Hans Alleman had dat zelf nog gezegd. Hij vond dat zijn spelers op trainingskampen zoveel mogelijk dezelfde routine moesten hanteren als thuis. Dus als linksback Henk Warnas 's avonds in Oosterbeek naar zijn hotelkamer wil gaan, roept Alleman hem voor de zekerheid nog na. 'Zeg Henk, heb jij je rode wijntje al wel gehad?'

Spelers die in de late uurtjes van de kamer willen, hebben daar geen toestemming voor nodig. Doe waar je je

lekker bij voelt en neem je eigen verantwoordelijkheid, is het idee van Alleman. Voor andere wedstrijden verblijft PEC Zwolle dat seizoen vaak in hotel Dalzicht in Nijverdal en laat Alleman weleens tv-persoonlijkheid Ab Hofstee overkomen voor een aantal sketches. De acteur uit Kampen is inmiddels een landelijke bekendheid geworden, vooral door zijn rol als 'Boer Voorthuizen' in de KRO-productie *Stadhuis op Stelten*. De meeste spelers van PEC Zwolle kunnen de vrijheid die Alleman hen geeft waarderen en hebben plezier tijdens het optreden van Hofstee.

Wat sommigen, zoveel jaar na dato, wel vreemd vonden, waren de bezoekjes van Go Ahead Eagles-clubarts Ab Rozijn op hun hotelkamer tijdens trainingskampen. Hij kwam dan een pil brengen, een 'vitaminepreparaat'. Niemand die vraagt wat er precies in zit, maar de 'vitamines' hebben vaak een wonderlijke uitwerking op het uithoudingsvermogen van de spelers.

Een avond vóór de wedstrijd in de halve finale van het bekertoernooi tegen FC Den Haag bezoekt Rozijn de selectie van PEC Zwolle op een trainingskamp in Bilthoven, volgens Henk Warnas in eerste instantie om hém een injectie te geven. De linksback kent de dokter van

zijn 12-jarige carrière bij Go Ahead Eagles en heeft zijn hulp nodig. Door de harde velden en de vele trainingsuren heeft de 33-jarige Warnas last van zijn achillespezen gekregen. Elke wedstrijd die hij dat seizoen speelt, kan hij zich de eerste tien minuten nauwelijks over het veld bewegen. Maar de verdediger wil niets missen van het succesjaar en zet door. Dan maar liever met pijn leren leven. Maar als hij een duel had uitgespeeld, hoefde iemand na afloop alleen maar naar zijn achillespezen te wijzen om Warnas ineem te laten krimpen van de pijn.

Die avond, voor het duel met FC Den Haag, lijkt het dat er scheermesjes zich een weg willen banen in de achillespezen van de linksback. De pijn is dit keer zo hevig dat hij zich tot de magische krachten van Rozijn heeft gewend. Op zijn hotelkamer haalt de dokter een injectiespuit tevoorschijn. De kleine operatie is lastiger dan gedacht, want door het vele eelt op de hiel van Warnas kan Rozijn maar met moeite een doorgang vinden. Het wordt al met al een gecompliceerde ingreep, maar na afloop is de verdediger van PEC Zwolle tevreden. Hij kan morgen in ieder geval voetballen.

Warnas kent het belang van het bekertoernooi. In 1965

speelde hij al eens de eindstrijd met Go Ahead Eagles, uitgerekend tegen zijn oude werkgever Feyenoord. De Deventenaren verloren dat duel met 0-3, maar mochten door het landskampioenschap van de Rotterdammers een jaar later wel in het Europa Cup II-toernooi uitkomen. Dat was een kort avontuur, want Celtic was twee keer (0-6 en 0-1) veel te sterk voor de ploeg van Warnas.

Dat een vijfvoudig international in 1976 de overstap van Go Ahead Eagles naar PEC Zwolle maakt is in die periode niet zo vreemd. De rivaliteit van beide clubs is verwaarloosbaar en Warnas kreeg in Deventer van de nieuwe trainer Wiel Coerver niet de zekerheid waarnaar hij zo smachtte. In 1964 maakte de linksback al de overstap van Feyenoord naar Go Ahead Eagles, omdat hij in Rotterdam tijdens contractbesprekingen voor zijn gevoel aan het lijntje werd gehouden. Toen de Deventer club zich voor hem meldde en direct liet weten wat hij kon verdienen, tekende Warnas een overeenkomst. En nu, twaalf jaar later, zit hij in dezelfde situatie. Het gevoel van zekerheid dat hij van Coerver niet kreeg, heeft de verdediger wel na een gesprek met PEC Zwolle-voorzitter Jan Willem van der Wal. Er ligt meteen een contract voor

zijn neus en Warnas zet zijn handtekening.

Eerst leek het nog dat hij een stap terug deed, van eredivisionist Go Ahead Eagles naar eerste divisionist PEC Zwolle, maar na een paar weken weet Warnas wel beter. Het niveau van de Zwolse selectie deed niet onder voor menig team in de eredivisie. Hij is onder de indruk van het talent bij zijn nieuwe werkgever, en met name van René IJzerman, Koko Hoekstra, Yuri Banhoffer en Jan Hendriksen.

Klaas Drost staat inmiddels naast zijn bed. Hij ziet Ronald Hendriks op het balkon van hun hotelkamer rustig voor zich uit staren. Hij lurkt aan een flesje Grolsch, op de tafel buiten staat er nog een. Leeg. 'Doe ik elke ochtend', zegt Hendriks als hij de vragende ogen van zijn kamergenoot ziet.

Het verbaast Drost ook eigenlijk niets. Hendriks is een apart figuur in de selectie van PEC Zwolle, iemand waar zelfs Rinus Israel veel respect voor heeft. Een slachter, opgegroeid in Epe en zo nuchter als een kalf. Alleen als hij in het veld staat, is hij zó onvoorspelbaar dat tegenstanders geen enkele grip op hem krijgen. Zelfs spelers van PEC Zwolle kijken elkaar tijdens wedstrijden veelvuldig

verbaasd aan als Hendriks weer een actie afrondt waar niemand rekening mee had gehouden of als hij vanuit een kansloze situatie toch weet te scoren. De slachter uit Epe wordt gekoesterd, ook als hij om 5.00 uur 's ochtends al twee beugeltjes Grolsch naar binnen werkt, nota bene gebrouwen in de regio Twente.

Langzaam ontwaakt de selectie van PEC Zwolle in Oosterbeek. Koko Hoekstra was eerder wakker dan zijn kamergenoot Henk Warnas. Ook Hoekstra houdt zich aan de regels van Hans Alleman: doe wat je thuis ook gewoon doet. En 's ochtends was dat bij Hoekstra: eerst zware shag roken.

Dat was trouwens een idee van hemzelf. Toen hij nog bij sc Cambuur voetbalde, rookte hij als 16-jarige jeugdspeler altijd halfzware shag. Hij wist dat het niet goed voor hem was en bedacht daarop een list die hem van het paffen moest afhelpen. Zijn redenatie was als volgt: als ik nu eens heel zware Van Nelle-shag ga roken dan word ik gegarandeerd ziek en moet ik wel stoppen. Dat zelfbedachte plan liep toch wat anders. Hoekstra raakte verslaafd aan zware shag en houdt zijn routine tot op de dag van vandaag elke ochtend vol: eerst zware Van Nelle,

dan koffie, dan de dag beginnen.

Als de rookwalmen zich door de hotelkamer verspreiden, wordt Warnas ook wakker. Hij en Hoekstra kunnen het goed met elkaar vinden en liggen tijdens trainingskampen geregeld bij elkaar op de kamer. Alleen aan dat roken van Hoekstra, zou Warnas nooit kunnen wennen.

Niet veel later ontbijt de selectie van PEC Zwolle in de eetzaal van het hotel. Hoewel het bijzonder is dat een eerste divisieclub de financiële middelen heeft om verscheidene keren per seizoen een trainingskamp te beleggen, verbazen sommige spelers zich over de staat van het onderkomen in Oosterbeek.

Jan Hendriksen ligt op een avondse kamer, met een wastafel waar zoveel scheuren inzitten, dat voorzichtigheid is geboden. Hij vindt het maar een gedateerde zoi. Hendriksen is een van de weinige spelers in de selectie die zich niet helemaal kan vereenzelvigen met het begrip 'vriendenploeg'. Pas later, als hij in een team speelt met Ron Jans, Gerard van Moorst, Peter van der Hengst en Chris Riemens voelt Hendriksen een sterke verbondenheid. Maar in 1977? De spelers kunnen in het veld goed met

elkaar overweg, maar daarbuiten is er weinig chemie, is de herinnering van het loopwonder op het Zwolse middenveld. Na een training of een wedstrijd gaat bijna iedereen z'n eigen gang. Echte vriendschappen heeft hij aan die periode niet overgehouden. Tientallen jaren later bezoekt Hendriksen nog wel het 30-jarig jubileum van de sportzaak van Koko Hoekstra. Rinus Israel is er dan ook, maar Hendriksen heeft niet het idee dat de verdediger hem nog herkent.

Tijdens het ontbijt wordt er weinig verteld. De opstelling was de avond daarvoor al besproken en bij Alleman wist iedereen waar hij aan toe was. Verrassingen in het team zijn bij de trainer zo zeldzaam als een paradijsvogel zonder veren. De spelersgroep vond het gemak waarmee Alleman wedstrijden benaderde wel prettig. Voor competitieduels gingen selectie en staf vaak koffie drinken in restaurant De Agnietenberg en halverwege dat onderhoud werd het een gewoonte dat de spelersgroep quasi geïnteresseerd aan haar coach vraagt: 'Zeg trainer, tegen wie spelen we vanmiddag eigenlijk?' En als Alleman dan bijvoorbeeld FC Groningen antwoordde, riep zijn team weer meteen: 'Groningen, Groningen? Nooit

van gehoord. Waar ligt dat eigenlijk?' En daarmee was de wedstrijdbespreking grotendeels afgerond.

Alleman was wel zo slim om belangrijke spelers te betrekken bij zijn ideeën. Ben Hendriks, Henk Warnas, Koko Hoekstra en met name Rinus Israel mogen van tijd tot tijd aanschuiven om mee te discussiëren. In het seizoen dat PEC Zwolle de bekerfinale haalt, zijn er echter zelden van dat soort overleggen geweest. De ploeg draait fantastisch en er is geen lid van de selectie dat geen onderdeel van het succes wil uitmaken. Blessures, als die er al zijn, worden veelvuldig verzwegen.

Volgens Warnas komen de weinige kwetsuren ook door de afwezigheid van een echte clubarts in Zwolle. Natuurlijk, er was verzorger Henk Schuman en af en toe kwam er iemand uit het Sophia Ziekenhuis als er iets ernstigs aan de hand was. En tijdens wedstrijden zou er een dokter op de tribune hebben gezeten, maar meer ook niet. Bij Go Ahead Eagles was Warnas gewend dat er constant een arts rondliep en hij merkte dat juist dáárdoor steeds vaker een beroep op de dokter werd gedaan. Warnas was ervan overtuigd dat er minder blessures zijn, zolang er geen medisch specialist in de buurt is.

Andere spelers hadden genoeg aan Schuman, een graag geziene persoonlijkheid bij de club. De verzorger werkte overdag als assistent patholoog-anatoom in het ziekenhuis. Spelers hadden hem daardoor de bijnaam 'slager' gegeven. En als Schuman zijn witte jas weer eens had aangetrokken op de club luisterde hij ook als spelers hem 'dokter' noemden. De verzorger zorgde tevens voor sfeer in de selectie. Op treinreizen naar uitwedstrijden nam hij weleens een lachzak mee en telkens als er een nieuwe passagier in de coupe kwam, drukte hij op een knop en volgde er een lachsalvo.

Wat Schuman óók had, waren de juiste medicijnen. Het werd een bijna gevleugelde uitspraak voor spelers met kwaaltjes. 'Ga maar naar Henk, die geeft je wel een pil'. Wat erin zit, heeft nooit iemand gevraagd, maar het werkte wel, herinnert Hendriksen zich nog goed. Een jaar later was hij geblesseerd voor het duel met FC Vlaardingen '74 en het spande erom of hij kon spelen. 'Ga maar naar Henk, die geeft je wel een pil', kreeg ook hij te horen. De middenvelder liep dat duel als een dolle over het veld heen, zo fit was hij zelden geweest. Drie uur na de wedstrijd verreekte hij weer van de pijn.

Bonus voor de terreinknechten

Aan de ontbijttafel in Oosterbeek zit ook Henk van Ginkel. De 32-jarige manager van PEC Zwolle is meegereisd naar het trainingskamp op de Veluwe. Het was immers Hemelvaartsdag, op het stadion aan de Ceintuurbaan was alles toch gesloten. Bovendien had hij het grootste deel van zijn werk er al opzitten.

Van Ginkel werd voor het seizoen aangesteld als manager in Zwolle. Een broodnodige functie, vond vooral Alleman. Die was het langzaam zat geworden dat hij overal op de club verantwoordelijk voor moest zijn: technische staf, scouting, jeugdzaken, algemene zaken. Alles kwam op het bordje van Alleman terecht. Lang werd zijn roep om versterking genegeerd door voorzitter Van der Wal, tot frustratie van de trainer zelf.

Van Ginkel, zoon van een schoolhoofd, was in zijn

vrije tijd masseur van de Volewijckers toen iemand van de Amsterdamse club hem attendeerde op de vacature in Zwolle. Het leek hem wel een avontuur. Van Ginkel zegde zijn baan op als verkoopleider in de kalkzandsteenindustrie en toog naar het oosten van het land. In Zwolle kreeg hij een secretaresse en voor de rest moest hij zichzelf maar zien te redden.

In zijn eerste seizoen moest Van Ginkel drie belangrijke zaken oplossen. De eerste was een opvolger voor Alleman zoeken.

De coach en PEC Zwolle hadden in januari 1977, vijf maanden voor de bekerfinale, al besloten na het seizoen niet meer met elkaar verder te gaan. Alleman schermde met belangstelling van Hercules Alicante en wilde de gok nemen zijn horizon te verbreden. Ook waren er nog té veel zaken in Zwolle die niet professioneel geregeld waren volgens hem. De aanstelling van Van Ginkel kwam te laat, als de manager een halfjaar eerder zou zijn gekomen, was alles anders gelopen, vertelde Alleman nadien weleens.

Bij de beleidsbepalers in Zwolle leefde echter ook al langer het gevoel een andere trainer te moeten zoeken. Niet dat er heel veel onvrede over Alleman was, maar er waren

wel vraagtekens of hij nou de coach was die Zwolle naar het hoogste niveau kon brengen. De eredivisie was het doel van de club, veel meer nog dan de winst in de bekerfinale. Van der Wal, directeur van de Slavenburg's Bank in Zwolle, betaalde namelijk wél salarissen en premies die op het niveau van de eredivisie lagen, maar zag dat zijn club elk jaar weer op een haar na promotie miste. En dat stak.

Toen het vertrek van Alleman openbaar werd gemaakt, moest Van Ginkel op zoek naar een vervanger. Het gonsde van de geruchten aan de Ceintuurbaan. Zelfs de naam van Rinus Michels werd in verband gebracht met PEC. Uiteindelijk leken Pim van der Meent (FC Amsterdam) en Cor van der Hart (FSC) de beste papieren te hebben.

Maar Van Ginkel had andere ideeën. Hij vond zijn nieuwe trainer op de Wageningse Berg. Fritz Korbach maakte naam voor hemzelf en werd door Telegraaf-journalist Jaap de Groot zelfs omschreven als 'de Wageningse voetbalprofeet'.

Meer clubs hielden de opmars van de jonge Duitse oefenmeester in de gaten. En veel van die clubs wisten ook dat Korbach uitgekeken was op zijn werkgever. Hij had kritiek op de organisatie van FC Wageningen, laakte de

lakse houding van de lokale politiek en deelde een sneer uit naar het overgrote deel van het publiek. Korbach noemde ze toeschouwers en zeker geen 'supporters'. De meesten kwamen alleen maar naar De Berg als het goed met de ploeg ging, maar als het even tegenzat keerden die toeschouwers zich massaal tegen het team van Korbach. De Duitse trainer vertelde in een artikel met De Groot dat die mensen 'kankeraars zijn en in de dagelijkse maatschappij meestal niets presteerden.'

Van Ginkel wist: dat is mijn man. Maar hij moest vaart maken met de contractbesprekingen, want er waren meer clubs op de handtekening van Korbach uit. Toen PEC Zwolle zich officieel meldde, hapte de Duitser snel toe.

Alleman liet nooit merken dat hij het erg vond dat zijn werkgever al een vervanger voor hem klaar had staan. De coach voelde zich geestelijk onafhankelijk en kon uitstekend leven met het idee dat iemand anders zijn plek zou overnemen. Ook toen het beloofde avontuur bij Hercules Alicante opeens afketste en hij maar een contract ondertekende bij amateurclub Rohda Raalte. Daar ging hij het volgende seizoen drie dagen in de week trainen en op zondag een wedstrijd coachen. Voor de uren die hij vrij

had, kon hij werken voor de gemeente én een fabrikant van sportartikelen had hem al gevraagd als adviseur.

Bezigheden die volledig in de schaduw stonden van de euforie in Zwolle.

Alleman schaamde zich niet voor de wending van zijn loopbaan, ook niet nu hij toch de trainer was die een eerste divisionist naar de bekerfinale had geleid. Eigenlijk vond hij het wel lekker om zich even terug te trekken uit het profvoetbal. Hij omschreef veel van zijn collega-trainers als ijdeltuiten die met een ellebogen-mentaliteit door het leven gingen. Alleman had zichzelf altijd voorgehouden niet ten koste van alles betaald voetbaltrainer te blijven.

Zijn relaxte houding had ook te maken met levenservaring, vertelde Alleman nadien weleens. Ooit zocht hij zijn geluk als voetballer in Australië, totdat hij het trieste bericht kreeg dat zijn vader op 53-jarige leeftijd was overleden aan een hartaanval. Alleman probeerde de eerste vlucht naar huis te nemen, maar het vliegtuig waarin hij stapte was die dag vervloekt. Eerst maakte het een 'normale' noodlanding, en even later crashte het zelfs op de grond. Alleman en de passagiers overleefden het ongeluk, maar waren bevangen van de schrik. Door de crash moest

de begrafenis van zijn vader worden uitgesteld. Alleman, enigst kind, nam na de uitvaart de zorg van zijn moeder op zich.

Op de Ceintuurbaan waren er hier en daar gemengde gevoelens over het vertrek van Alleman. De trainer was redelijk populair, niet alleen in de spelersgroep maar ook op het stadion. Na de 3-0 overwinning op Ajax, een jaar eerder, belde Alleman de volgende dag voorzitter Van der Wal om een extra bonus voor de terreinknechten te vragen. Die moesten immers alle snippers confetti van het veld halen.

In het team waren het vooral Israel en Warnas die graag nog een jaar langer onder de huidige coach hadden willen spelen. Alleman gaf beide routiniërs de gelegenheid om in de nadagen van hun carrière nog te schitteren en behandelde hen met het respect dat bij hun statuur paste. Als PEC Zwolle op vrijdagmiddagen de laatste training voor een wedstrijd afwerkte, hoefden Warnas en Israel nooit deel te nemen aan de afsluitende sprintoefeningen. Zij zaten allang in de kleren als de rest van de spelers nog moest douchen.

Israel mocht zich dat seizoen omkleden in de kamer

van Alleman. In het contract van de verdediger stond dat hij behalve voetballer ook assistent-trainer van PEC Zwolle was. In de praktijk stelde dat niet heel veel voor.

Bovendien werkte de constructie ook door het karakter van de coach en zijn verdediger. Alleman was niet iemand die overal beren op de weg zag. Hij ging vrolijk door het leven, wilde dat mensen om hem heen plezier hadden in wat ze deden en was niet boos te krijgen. En Alleman was ook slim, want waarom zou hij géén gebruik maken van de kennis van Israel? Johan Crujff overlegde ook met Rinus Michels en in Duitsland luisterde Helmut Schön toch ook als Franz Beckenbauer hem iets te zeggen had?

Israel had zeker niet de intentie om aan de stoelpoten van zijn trainer te zagen. Dat paste niet bij zijn persoonlijkheid. Sterker nog: het was Israel die Alleman behoedde voor een vroegtijdig vertrek. Van der Wal wilde de coach tijdens het seizoen al op staande voet ontslaan. Omdat de verdediger vertelde dat hem dát niet zo'n goed idee leek, trok de voorzitter zijn voornemen weer in.

Ondanks zijn assistent-trainerschap leidde Israel geen enkele training. Wel was hij voor Alleman een klankbord én een verlengstuk in het veld. Geen speler van PEC

Zwolle die daar moeite mee had, want daarvoor was het respect voor Israel veel te groot.

Als Van Ginkel de spelers 's ochtends bekijkt ziet hij ook Bob Nieuwenhout. De doelman is zenuwachtig, altijd al geweest voor wedstrijden. En zeker vandaag voelt Nieuwenhout 's ochtends al een tinteling in zijn lichaam. Dat is ook niet vreemd, want de doelman heeft bijna twee jaar op de reservebank gezeten. Dat hij en niet Peter Gerards vanavond het doel van PEC in de bekerfinale verdedigt is de uitkomst van een maatregel van onder anderen Van Ginkel. Al voor de halve finale tegen FC Den Haag sijpelden berichten door dat de eerste keeper van PEC een contract voor het volgende seizoen zou hebben getekend bij MVV, een directe concurrent voor de Zwollenaren in de competitie. Er zwerven citaten in de media waarin Gerards zou hebben gezegd liever vandaag dan morgen bij MVV aan de slag te gaan.

Alleman was woedend en maande Van Ginkel om de doelman per direct op non-actief te zetten. Want hoe kon hij er nog vanuit gaan dat Gerards naar eer en geweten de laatste belangrijke wedstrijden zou keepen? Het zou hem immers veel beter uitkomen als MVV zou promoveren

naar de eredivisie.

Het was niet een heel vreemde gedachte van Alleman. Gerards, overgekomen uit de jeugd van PSV, was nog maar 21 jaar, maar een echte persoonlijkheid in de selectie van PEC Zwolle. Hij had in het veld de uitstraling van een grizzlybeer die een maand geen eten had gehad en net uit zijn kooi was gelaten. En ook buiten het veld had hij het karakter van een straatvechter.

Spelers van PEC Zwolle hebben het nu nog over een legendarische training in 1977, waarin Gerards en Yuri Banhoffer een hoofdrol speelden. Een paar weken daarvoor had de vrouw van de Uruguayaanse spits een surprise-party voor de 29ste verjaardag van haar man georganiseerd, waarbij de selectie van PEC Zwolle ook aanwezig was. Toen Banhoffer de deur van zijn woning opendeed, raakte hij zo geëmotioneerd over de aanwezigheid van zijn collega's dat het hem moeite kostte zijn tranen in bedwang te houden.

De verbroedering die er op zijn verjaardag was, verdween al snel op het Trainingsveld. Daar kregen Banhoffer en Gerards ruzie en moest de aanvaller, die zelf ook over een opvliegend karakter beschikte, rennen voor

zijn leven. De doelman kwam hem met een van zijn voetbalschoenen achterna en kreeg hem uiteindelijk te pakken ook. Hij timmerde hem zo hard op het hoofd dat de bloedsporen van de Uruguayaan een dag later nog op de tegels in de kleedkamer zaten.

Klaas Drost wist allang dat Gerards een contract had getekend bij MVV. Beiden trokken in het jaar van de bekerfinale veel met elkaar op. Zowel Drost als Gerards kwamen oorspronkelijk van amateurclub VVOG uit Harderwijk, maar leken karakterologisch ook veel op elkaar. Rinus Israel merkte het al op toen hij voor het eerst op het trainingsveld van PEC Zwolle stond. Leuk ploegje, aardige gasten, veel talent, maar alleen Gerards en Drost waren krachtige persoonlijkheden.

Drost vond het een fout van het Zwolse clubbestuur Gerards al voor de halve finale op non-actief te zetten. Hij was niet alleen een vriend, maar op papier ook een veel betere keeper dan Bob Nieuwenhout. Dat vond Gerards zelf overigens ook. Nadat hij via een telegram van PEC Zwolle had vernomen dat hij geen deel meer uitmaakte van de wedstrijdselectie voor het duel met FC Den Haag, reageerde de doelman laconiek als de pers hem daarover

vragen stelde. 'Ik zit helemaal in het wedstrijdritme en Bob al twee jaar op de reservebank. Ik denk dat PEC Zwolle aanzienlijk minder kans maakt als ik niet word opgesteld.'

Dát was een misvatting. In het stadion van FC Utrecht was het de eerste divisionist die de Nederlandse voetbalharten veroverde. In de halve finale tegen FC Den Haag vocht de ploeg van Alleman zich een weg naar de eindstrijd. In dat duel zaten alle ingrediënten die het succes van het team uit 1977 verklaarden: talent, doorzettingsvermogen, teamspirit en - vooral - strijdlust. PEC Zwolle, gesteund door 6.000 supporters, kwam nog wel op achterstand, maar vlak na rust bracht Koko Hoekstra beide ploegen weer op gelijke hoogte. In de verlenging tekende aanvaller Tjeerd van 't Land, die de beste wedstrijd uit zijn carrière speelde, voor de winnende Zwolse treffer.

Na afloop kwam de neutrale voetbalsupporter superlatieven tekort om de overwinning van PEC Zwolle te omschrijven. En iedereen wist ook dat er bij de tegenstander uit de eredivisie geen sprake van onderschatting was. Integendeel, want een week lang hing er op de deur van het Haagse spelershome een

krantenknipsel met uitspraken van Hans Alleman, waarin de coach meldde dat hij wel tevreden was met de loting. FC Den Haag was volgens hem de minste van de drie overgebleven eredivisieploegen (FC Twente en AZ waren de anderen).

Na het laatste fluitsignaal in Utrecht werd er één speler van PEC Zwolle door zijn ploeggenoten als eerste op de schouders van het veld gedragen: Bob Nieuwenhout.

Voor Henk van Ginkel betekende de overwinning dat hij zijn laatste grote klus van het seizoen moest klaren. De organisatie van de bekerfinale leek eenvoudig, maar nog diezelfde avond liet FC Twente-manager Ton van Dalen weten dat dát misschien weleens anders zou kunnen uitpakken. De Tukkers behaalden de eindstrijd van het bekertoernooi door, ook na een verlenging, AZ met 1-0 te verslaan. Na afloop van die wedstrijd meldde Van Dalen dat de finale tussen twee ploegen uit het oosten van het land in ieder geval niet in De Kuip moest worden gespeeld.

In Rotterdam viel stadiondirecteur Frits de Kimpe bijna van zijn stoel toen hij de uitspraak van Van Dalen las. Met de KNVB was afgesproken dat alle bekerfinales in De Kuip zouden plaatshebben, ongeacht de ploegen die daarin

zouden spelen. Ook in Zeist waren ze verbouwereerd toen ze twee dagen na de halve finales een brief kregen waarop de wens van FC Twente en PEC Zwolle om De Kuip links te laten liggen officieel werd bevestigd. Jan Huybregts, competitieleider betaald voetbal en secretaris van de professionele sectie bij de KNVB, liet meteen weten daar helemaal niets voor te voelen. Ze hadden niet voor niets een paar jaar geleden geprobeerd om van de eindstrijd van het bekertoernooi een traditie te maken, zoals de Engelsen dat ook deden. Zij hadden Wembley, Nederland had nu De Kuip. Een jaar eerder reisden de zuidelijke finalisten PSV en Roda JC toch ook gewoon af naar Rotterdam? Die twee oostelijke clubs moesten niet zo zeuren.

Maar dat bleven ze wel doen. De druk vanuit Zwolle en Enschede werd elke dag groter. Supportersverenigingen gingen zich ermee bemoeien, want waarom moesten zij helemaal naar Rotterdam reizen, als het ook dichterbij kon? De Kimpe bleef alle aanvallen van de twee clubs afslaan. Volgens hem had iedereen een handtekening onder het nieuwe bekerreglement gezet en daarin stond geen nuances of passages waardoor er afgeweken kon worden van de speelstad. Maar uiteindelijk vonden FC Twente en PEC

Zwolle wél een opening, want in artikel 17 van het reglement werd gesproken over 'onvoorziene omstandigheden'. En dit waren onvoorziene omstandigheden.

Voor Van Ginkel en Van Dalen ging het, bleek ook al snel, om meer dan alleen de reistijd voor de fans. Geld was een belangrijke reden om te proberen De Kuip te boycotten. In Rotterdam moesten beide clubs 54 procent van de bruto recette afdragen, bij een bekerfinale in Nijmegen was dat slechts 36 procent, omdat in die stad geen 'vermakelijkheidsbelasting' werd geïnd. Van Dalen pakte in zijn verweer tegen De Kimpe en de KNVB ook de cijfers van twee seizoenen eerder erbij, toen FC Twente en FC Den Haag de bekerfinale in De Kuip speelden. Slechts 18 duizend toeschouwers kwamen op dat duel af. Het leverde de Twentse club 15 duizend gulden minder op dan de wedstrijd in de halve finale tegen IJsselmeervogels, die werd gespeeld in Deventer.

Het sectiebestuur van de KNVB neigde steeds meer naar steun voor de plannen van PEC Zwolle en FC Twente. Het was vooral ook een politieke ommezwaai, want de heersers in Zeist hadden de laatste jaren zóveel kritiek

vanuit spelersvakbonden en vertegenwoordigers van de betaald voetbalorganisaties gekregen voor hun starre houding, dat het vrijwel onmogelijk was om nóg meer weerstand te kweken. Uiteindelijk stemde 'Zeist' toe met een bekerfinale in Nijmegen. Toen De Kimpe van het besluit hoorde, werd hij woedend en gaf hij de opdracht een schadeclaim op te stellen.

Het was niet verrassend dat Van Ginkel en Van Dalen gebroederlijk optrokken in hun strijd tegen De Kuip en de KNVB. Beiden hadden een uitstekende verstandhouding, en begonnen later in hun carrière, samen met Bob Maaskant, zelfs een bureau dat de belangen van spelers behartigt, World Soccer Consult.

Nu de locatie was geregeld, moest Van Ginkel nog het hoofdstuk veiligheid afronden. Daar was hij binnen een paar minuten uit. PEC Zwolle nam altijd karateka Johnny Wijnhoud mee naar uitwedstrijden om de eigen supporters in bedwang te houden. Dat werkte uitstekend. Voor de bekerfinale zouden er met hem ook nog een aantal suppoosten meereizen. Dat was, in die tijd, meer dan voldoende.

Dieseldampen door de binnenstad

De 25-jarige Harry Bouwhuis werd op Hemelvaartsdag 1977 wakker met elektriciteit in zijn lichaam. De supporter was een fervent volger van PEC Zwolle. Hij groeide op in de Schildersbuurt en voetbalde daar uren achter elkaar op straat met René IJzerman. Later zat hij bij Jan Hendriksen in dezelfde klas op de St. Anthonius Ulo in de Kamperpoort. Zelf moest hij zich van zijn vader bij sv Zwolle aanmelden, waar hij merkte dat het niveau van IJzerman en Hendriksen nooit aan hem besteed zou zijn. Dan maar supporter worden.

Bouwhuis volgde dat seizoen alle wedstrijden van PEC Zwolle, zowel uit als thuis, zowel competitie als beker. Met het elftal van 1977 heeft hij zich altijd het meest kunnen identificeren. Niet alleen speelden IJzerman en Hendriksen aan de Ceintuurbaan, maar ook Koko Hoekstra, Klaas

Drost, Ben Hendriks, Ronald Hendriks en Ype Hamming kwamen uit de regio. Het gaf Bouwhuis een gevoel dat zijn eigen helden aanraakbaar waren, dat je ze kon tegenkomen in de supermarkt en daar ook een praatje met ze kon maken.

Dat seizoen heeft PEC Zwolle het hart van Bouwhuis definitief veroverd en het nooit meer losgelaten. Jaren later werd hij sportjournalist voor lokale Zwolse media. Hij schreef zelfs het boek *De Eregalerij*, met ook schilderijen van Henk Heideveld van bekende Zwolse voetballers. Eén artikel ging over Yuri Banhoffer. Die was dood, schreef Bouwhuis. Overleden aan kanker, had Arthur van Lingen hem stellig verteld. En Van Lingen moest het toch kunnen weten, hij leidde in 1977 een van de twee supportersverenigingen van PEC Zwolle. Bouwhuis schreef het op in het boekwerk dat ook voor de familie van Banhoffer was bedoeld. Omdat die niet op te sporen was, moest de auteur zijn werk maar aan Van Lingen overhandigen tijdens de presentatie in het Stedelijk Museum, vond de voormalig voorzitter van de supportersclub. Dat gebeurde ook.

Niet veel later schrok Bouwhuis zich een ongeluk toen

hij *De Stentor* opensloeg. Het regionale dagblad kopte groot: 'Yuri Banhoffer is niet dood, hij leeft!'. Bleek hij, zo gezond als een vis, met zijn familie in Chili te wonen.

De jonge Bouwhuis had in het seizoen 1976/'77 het hele bekeravontuur van dichtbij meegemaakt. Hij zag de moeizame uitwedstrijd in de eerste ronde tegen de amateurs van RKC, waarin PEC Zwolle na een 3-3 eindstand pas na strafschoppen wist te overleven. In de tweede ronde was er een degelijke thuisoverwinning op FC Dordrecht (2-0), daarna volgde een 2-1 zege op Telstar, hoewel de ploeg van Alleman daar in Zwolle een verlenging voor nodig had. Op woensdag 9 maart kwam MVV op bezoek voor de kwartfinale. Dat duel moest in de middag worden afgewerkt, omdat het stadion van PEC Zwolle nog niet over voldoende kunstlicht beschikte. Na de 1-0 overwinning op de Limburgers zag Bouwhuis de eerste flikkeringen van bekerkoorts in Zwolle ontstaan.

Die voorzichtige schichten veranderden na de halve finale tegen FC Den Haag in een complete gekte. Toen het laatste fluitsignaal had geklonken, vierde de hele Zwolse binnenstad feest in populaire cafés zoals Dijkhof, Stapp's Inn, De Kleine en De Blauwvinger.

En nu, 19 mei 1977, loopt Bouwhuis 's ochtends al naar het centrum om met zijn vrienden naar Nijmegen af te reizen voor de finale. Iets in hem vertelde dat deze dag meer betekenis had voor de stad dan alleen maar een belangrijke voetbalwedstrijd. Op straat merkte hij dat inwoners het masker van nuchterheid hadden afgeworpen, iets wat voor Zwollenaren ongepast leek.

En buiten was er ook een verbroedering die Bouwhuis niet eerder had ervaren. Het voelde alsof de stad was verlost van een minderwaardigheidscomplex die de inwoners henzelf hadden opgelegd. De voormalige burgemeester Roelen had de psyche van de Zwollenaren een aantal jaar daarvoor als volgt getypeerd: 'Veel te veel twijfelen. Ik heb weleens het gevoel aan een dood paard te trekken, en dat is een vermoeiende bezigheid.' Dat dode paard was op Hemelvaartsdag 1977 volledig tot leven gewekt, alsof het daarvoor nooit had bestaan.

Ook voor het Zwolse voetbal voelde de bekerfinale als een keerpunt, vond Bouwhuis. Tot die tijd was er nog een sterke rivaliteit tussen PEC Zwolle en Zwolsche Boys, maar op 19 mei 1977 werd de jaloezie tussen beide helemaal afgezworen. Iedere voetbalfan steunde PEC

Zwolle, omdat de prestatie van de ploeg de inwoners van de stad een gevoel van trots gaf. Dat was zeker bij Harry Bouwhuis zo.

Net als Bouwhuis poogde ook Gerda Drost die ochtend naar de binnenstad te wandelen. Ze was net bevallen van een dochter en wilde met de kinderwagen even het huis uit. Haar man - Zwolse Courant-fotograaf Jan Drost - was druk bezig met de voorbereidingen van zijn werk en mevrouw Drost had behoefte zijdelings ook betrokken te zijn bij de festiviteiten in de stad. Toen ze van haar huis aan de Johan van Oldenbarneveltstraat de Turfmarkt naderde, wist ze niet wat ze zag. Overal waar ze keek stonden die ochtend al bussen klaar om naar Nijmegen te reizen.

Bouwhuis was toen al in het centrum, waar de Grote Markt was behangen met groen-witte vlaggen en papieren voetbalbekers. En zelfs in de ochtend was de binnenstad beneveld door de dieseldampen van de ontelbare bussen die vanaf de Turfmarkt in colonne door de Sassenstraat, Grote Markt en Melkmarkt richting de A28 reden. Het waren Zuid-Amerikaanse toestanden.

Schutte Tours, een van de bedrijven die het busvervoer van Zwolle naar Nijmegen regelde, was overdonderd door

de vraag. Alleen de supportersvereniging van PEC Zwolle had al 22 bussen aangevraagd, en zelfs dáár hadden ze op het kantoor geen rekening mee gehouden. Uiteindelijk moest de eigenaar stadsbussen inzetten om iedereen te verzekeren van een plekje. Ook vakantiespecialist Jo Land zorgde voor vervoer naar Nijmegen, dagenlang stond zijn advertentie in de lokale media. Een staanplaats met vervoer kostte 17,50 gulden, zonder vervoer had je voor 7,50 gulden al een toegangsbewijs. En de prijs voor de jongerenrang in De Goffert bedroeg 2,50 gulden.

Door de massale volksverhuizing, waar niemand rekening mee had gehouden, kwamen ook de eerste kritieken op de beslissing van manager Henk van Ginkel om de bekerfinale niet in De Kuip te spelen. Het gevoel in Zwolle was dat er wel twéé Feyenoord-stadions gevuld konden worden. Van Ginkel zou zich te snel hebben laten verleiden door Ton van Dalen, de manager van tegenstander FC Twente. En ook sijpelden er meer en meer geluiden door dat de Rotterdamse bevolking massaal naar de De Kuip had willen afreizen om Henk Warnas, maar vooral Rinus Israel te zien spelen. Dat zou een welkome steun voor de ploeg van Alleman geweest zijn, zo werd er

geschreven in de *Zwolse Courant*.

Van Ginkel en Van Dalen trokken ook samen op tijdens de onderhandelingen met televisieomroepen. En ook daarin beet het duo stevig van zich af. De KRO had zich gemeld voor een rechtstreekse uitzending van de bekerfinale, maar tijdens de besprekingen over de hoogte van het bedrag dat daarvoor moest worden betaald bleven de twee oostelijke managers dwars liggen. Hoewel er slechts een verschil van 5.000 gulden was tussen vraag en aanbod, hielden PEC Zwolle en FC Twente hun poot stijf, waardoor de achterblijvers in Zwolle en Enschede waren overgeleverd aan het radioverslag van Eddy Poelmann en Evert ten Napel op Hilversum 3. Die uitzending werd echter ook van tijd tot tijd onderbroken door een wedstrijdverslag van Jack van Gelder vanaf het jeugd-EK in Brugge, waar voor Jong Oranje een duel met Zweden op het programma stond. Ook die wedstrijd had een Zwols tintje, want jeugdspeler Ron Jans stond daar in de basis.

De bekerkoorts in Zwolle was precies waar Jan Willem Van der Wal van had gedroomd. De PEC-voorzitter was niet alleen directeur van een bank, maar ook iemand met uitstekende connecties in de entertainment-industrie.

Veelvuldig reisde hij naar de Verenigde Staten om op zoek te gaan naar versterkingen voor PEC, maar ook om daar nachtclubs in te duiken om nieuw talent op te sporen voor tv-shows. Als hij die dan had gevonden, regelde hij in Nederland optredens bij televisie-coryfeeën zoals Mies Bouwman en Willem Duys, inmiddels goede bekenden van de voorzitter. Daarna nam hij zijn sterren mee naar Zwolle, waar Van der Wal een suite afhuurde in hotel Wientjes om met vrienden, kennissen en zakenrelaties de avond door te brengen. De bankdirecteur dacht veel groter dan de gemiddelde Zwollenaar en probeerde de stad af te stoffen van haar nuchtere imago. De voorzitter was ervan overtuigd dat hij van PEC Zwolle de derde club van Nederland kon maken, achter Ajax en Feyenoord.

Van der Wal had al zijn relaties twaalf dagen voor de bekerfinale naar Zwolle laten komen voor een spetterende show. Hotel Wientjes leek opeens wel het centrum van de Nederlandse glamourwereld geworden. Mies Bouwman en Willem Duys waren uiteraard aanwezig, net als zangeres Lenny Kuhr, Johnnie Kraaykamp, de Franse manipulator Dominique, klarinet- en vioolvirtuoos Raxis, pianist Tonny Schifferstein en het orkest van Piet Daalhuizen. Ook de

voetbalwereld was die avond sterk vertegenwoordigd. KNVB-sectievoorzitter betaald voetbal Jacques Hogewoning keek met verbazing over de pompeuze ambiance in Zwolle. Hij had zoiets nog maar één keer eerder meegemaakt, bij Ajax.

Zelfs Mies Bouwman vergeleek de bekerfinalist met Ajax. Dat was haar ingefluisterd door Piet Keizer die haar even daarvoor een verhaal had verteld over een reis naar Uruguay. De voormalig vleugelspeler uit Amsterdam was inmiddels in de voetbalmakelaardij beland en hoefde in Zuid-Amerika alleen maar een kaartje met het Ajax-logo te laten zien om een grote slag te slaan. Bouwman vertelde daarom de 200 gasten in Wientjes: 'Zie zoals Ajax te worden'. Het klonk Van der Wal als muziek in de oren.

Ook aanwezig bij het gala waren Henk van Ginkel en Ton van Dalen. In Wientjes bleek nogmaals dat het tweetal een uitstekende verstandhouding had, want na middernacht zong het duo samen uit volle borst mee toen Daalhuizen met zijn orkest het nummer 'Ik ben een Zwollenaar...' inzette. Tot in de vroege uurtjes werd er gefeest en gedanst, terwijl Mies Bouwman alle dames een complete ananas cadeau deed, omdat het moederdag was geworden.

Rinus Israel en zijn praatpaal

Ver weg van de festiviteiten in Zwolle bereidde ook Cees de Bruin zich op Hemelvaartsdag 1977 voor op een avond die zijn imposante carrière moest afsluiten. De topscheidsrechter uit Rotterdam zou de laatste wedstrijd uit zijn loopbaan fluiten. Als dank voor zijn inzet en een uitstekend seizoen had de KNVB hem al eerder beloofd om leidsman te zijn in de bekerfinale. Toen gingen de voetbalbond en De Bruin er nog van uit dat hij in zijn geboorteplaats kon aantreden. En ook hadden zij blijkbaar geen rekening gehouden met PEC Zwolle als bekerfinalist. De Bruin was vertegenwoordiger bij Scania, een Zweeds bedrijf in (motor)voertuigen dat zijn belangrijkste productiecentrum in Zwolle had. De Bruin had er talloze kennissen wonen. Hij bereidde zich voor zoals hij dat altijd had gedaan: een dag voor de wedstrijd naar de masseur en

vroeg naar bed. Zenuwen kende hij niet, maar hij was wel trots dat zijn gezin voor het eerst in zijn carrière een wedstrijd van hem zou bijwonen. Dit moest ook hún dag worden.

In Oosterbeek nam bij de spelers van PEC Zwolle langzaam de wedstrijdspanning toe. Niet dat het tot heel veel zenuwen leidde in het Bilderberg-hotel, maar voor de meesten was een duel met zo'n hoge inzet iets wat ze nog nooit hadden meegemaakt. Aan de andere kant wist een groot deel van de selectie ook dat dít het podium was om eindelijk zijn kwaliteiten aan een massaal publiek te openbaren.

René IJzerman was een van de spelers die vooral opgewonden was van het idee dat hij die avond heel Nederland kon laten zien hoe goed hij kon voetballen. De 22-jarige middenvelder was bezig met een geweldig seizoen en stond geregeld in het sterrenteam van *Voetbal International*. De Zwollenaar keek uit naar de strijd tegen Frans Thijssen, Arnold Mühren en Kick van der Vall, volgens hem het beste middenveld van Nederland. Alle andere randzaken gingen volledig aan IJzerman voorbij, voor hem kon de wedstrijd niet snel genoeg beginnen.

Maar het dúúrde nog zo lang. De tijd tikte in Oosterbeek langzaam weg, té langzaam volgens enkelen. Drost, Warnas, Ben Hendriks, Tjeerd van 't Land, Hendriksen, IJzerman en Hamming waren maar gaan klaverjassen. Af en toe liep Warnas weg om nog kaartjes voor zijn vrienden bij amateurclub sc Oene te regelen. Alleman patrouilleerde in het hotel als een verkenner die zijn manschappen wilde behoeden voor een paniekaanval. In dit soort gevallen was er waarschijnlijk geen betere trainer dan die van PEC Zwolle. Nu de spanning heel voorzichtig de hotelmuren in Oosterbeek binnen sijpelde, sloeg Alleman ze weg met een grap en een grol of hij schoof aan bij tafeltjes waar andere spelers aan het praten waren over het naderende duel.

Er was in de selectie één speler die de wedstrijd tegen FC Twente benaderde alsof er helemaal niets bijzonders stond te gebeuren: Rinus Israel.

Jan Willem van der Wal was verantwoordelijk voor de financiële mogelijkheden en de grote toekomstdromen bij PEC, Hans Alleman had dat jaar een hechte eenheid gesmeed, maar Israel was er sinds zijn komst in 1975 voor verantwoordelijk dat er ook bij de spelers op het veld een

winnaarsmentaliteit was ontstaan die hen uiteindelijk naar de bekerfinale had geloodst.

Van der Wal wilde Israel al in 1974 naar Zwolle halen. Direct na het wereldkampioenschap in West-Duitsland probeerde de PEC Zwolle-voorzitter hem over te halen naar het oosten van het land te verhuizen. Verrassend genoeg had Israel daar wel trek in, alleen had hij net zijn ja-woord gegeven aan Excelsior. De verdediger bestierde toen nog een sigarenzaakje in Rotterdam en wilde voorlopig in de havenstad blijven.

Van der Wal probeerde het een seizoen later nog een keer, maar had in de strijd om Israels handtekening inmiddels concurrentie van Ajax gekregen. In Amsterdam zocht trainer Hans Kraay sr. een vervanger voor zijn centrale verdediger Horst Blankenburg en zag in Israel een meer dan uitstekend alternatief. Dat was overigens al de tweede keer dat de Amsterdamse club hem een aanbieding deed. Op de receptie van Feyenoord, na het behalen van de Europacup 1 in 1970, schoot Ajax-voorzitter Jaap van Praag Israel ook aan. Als hij een overstap naar Amsterdam wilde maken, hoefde hij het maar te zeggen, vertelde de Amsterdamse preses hem. De verdediger bedankte

vriendelijk.

Israël beraadde zich wel op het voorstel van Kraay sr. Maar had hij nog zin in al die stress die erbij zou komen kijken als hij naar Ajax zou gaan? En kon zijn lichaam het nog wel aan, al die topwedstrijden achter elkaar? Uiteindelijk besloot de verdediger de Amsterdammers de deur te wijzen en koos hij - tot verbazing én vreugde van veel Zwollenaren - voor het aanbod van Van der Wal.

Er was nog wel één klein probleem: de medische keuring. De Zwolse dokter De Bruin, normaal een huisarts, had met Israël afgesproken hem op een maandag te onderzoeken. Een dag eerder moest de verdediger echter nog een wedstrijd met Excelsior spelen. Israëls gestel was inmiddels zo getekend door jaren van topvoetbal dat zijn lichaam steeds langzamer kon herstellen. Op zondagavond besloot de verdediger zijn knieën, die na een wedstrijd altijd volliepen met vocht, stevig in te pakken met bandages. Om in ieder geval de keuring van De Bruin te overleven liet Israël de zwachtels de hele nacht zitten. Toen de dokter zich meldde, klopte hij eerst eens op de borst van Israël, luisterde hij wat naar zijn hart om vervolgens de knieën te willen onderzoeken. Israël vroeg beleefd of hij

eerst even naar het toilet kon, waar hij snel de bandages van zijn gewrichten verwijderde. Inmiddels waren er allerlei rode plekken rond de kniestreek van Israel ontstaan door de zwachtels. De Bruin keek er verbaasd naar, liet Israel enkele kniebuigingen maken en keurde hem goed. Met vlag en wimpel geslaagd voor het examen.

Als Israel zich meldt op het trainingsveld aan de Ceintuurbaan was het alsof er een bankdirecteur zich had aangeboden bij de vrijwilligersvereniging om er de boekhouding te doen. De verdediger was gewend om in een omgeving van echte broodvoetballers te overleven, maar zag in Zwolle aardige jongetjes - talentvol, dat wel - die in wedstrijden en op trainingen vooral vriendelijk met elkaar wilden omgaan.

Dát was niet helemaal de manier waarop Israel werkte. Zijn plotselinge aanwezigheid was voor veel spelers van PEC een shock. Op trainingen eiste de verdediger het maximale van zichzelf én van alle anderen die er op het veld stonden. Wie daar niet mee kon omgaan, had aan Israel een kwade. Bij partijspelletjes had bijna iedereen het idee dat ze in twee teams konden worden ingedeeld: die van Rinus of die zonder Rinus. En er was vrijwel niemand die

zónder hem wilde spelen. Heel misschien Klaas Drost, die over dezelfde mentaliteit als Israel beschikte en er ook inbeukte op trainingen. Anderen vreesden de verdediger.

Een jaar na de bekerfinale had talent Ron Jans, de huidige trainer van PEC Zwolle, het lef om Israel op een winterse dag door de benen te spelen. Andere spelers hielden hun hart vast toen ze het zagen, en wisten wat zou volgen. Israel hief zijn elleboog richting het gezicht van de jongeling, waarna de sneeuw op het complex even later rood kleurde. Jans hield er uiteindelijk een stifttand aan over. De woede van Israel was nog niet over na de elleboogstoot, ook Koko Hoekstra kreeg nog een doodschop. De twee gingen buiten het veld veel met elkaar om, en waren inmiddels echte vrienden geworden. Maar na de smerige overtreding van Israel was Hoekstra zó boos geworden dat beiden dagenlang niet meer met elkaar wilden praten.

Voor veel spelers was de aanwezigheid van Israel echter net wat ze nodig hadden. René IJzerman bloeide helemaal op, juist omdat hij in het gezelschap van 'IJzeren Rinus' verkeerde. Tijdens wedstrijden voelde de middenvelder zich veiliger, omdat hij wist dat er achter hem iemand stond op

wie hij kon rekenen. En daarom accepteerde IJzerman ook alles van hem. Als Rinus zei dat hij naar rechts moest ging hij naar rechts, als Rinus zei dat hij naar links moest ging hij naar links. En als Rinus zelf een bal verkeerd raakte en vervolgens zei dat het de schuld van IJzerman was, dan knikte de middenvelder ook. Dát gezag had Israel en heel langzaam namen veel van zijn teamgenoten die winnaarsmentaliteit van hem over.

Wat ook prettig was: de angst die spelers van PEC voor hem hadden, was niets vergeleken met de vrees die tegenstanders bekwam als ze in de spelerstunnel in de ogen van Israel keken. Warnas herinnert zich dat er tijdens het seizoen van de bekerfinale spitsen zijn geweest die tijdens een wedstrijd niet eens in de buurt van de centrale verdediger durfden te komen. En dan werd het toch moeilijk scoren. Niet voor niets had PEC Zwolle in 1977 een van de minst gepasseerde defensies uit het betaalde voetbal. Zelfs scheidsrechters begonnen zich anders te gedragen als Israel zich meldde voor de toss.

De verdediger kon zelf niets aan zijn meedogenloze omgang op het voetbalveld doen. Meestal had hij er alweer spijt van als hij thuis op de bank ging zitten. Dan nam hij

zich voor om nooit meer zo tekeer te gaan tegen
opponenten, scheidsrechters, ballenjongens, suppoosten,
verzorgers, cornervlaggen, doelpalen, kleedkamerdeuren,
knieën, enkels, tanden, spiegels, trainers, assistent-trainers,
toeschouwers, achillespezen, supporters, buschauffeurs en
teamgenoten. Maar toen hij een dag later weer een
fluitsignaal hoorde, was er van die belofte niets meer over.

Soms heeft Israel tijdens zijn loopbaan nagedacht waar
die onmetelijke drang om te slagen toch vandaan kwam. Hij
concludeerde zelf dat het met het begin van zijn carrière te
maken moet hebben gehad. Als 20-jarige stratenmaker
stond hij eens voor de voorzitter van DWS om een klein
contract af te spreken. De preses vertelde hem minzaam dat
de club het maar eens met hem moest proberen. 'Je zult er
geen spijt van krijgen', antwoordde de stratenmaker uit
Amsterdam. En vanaf dat moment heeft Israel elke minuut
van zijn voetbalcarrière ervoor gezorgd dat hij het
maximale uit zichzelf haalde én uit dat van zijn
teamgenoten.

PEC-spelers uit het seizoen van de bekerfinale hadden
het niet altijd makkelijk met de cynische en keiharde
benadering van Israel. Maar in de groepsdynamiek die er in

1977 was ontstaan, was Henk Warnas praatpaal geworden voor problemen die voetballers met Israel kregen. Als IJzeren Rinus weer eens collega's tot op het bot had vernederd, liepen ze na afloop van een training of wedstrijd naar Warnas om stoom af te blazen. Die luisterde dan het verhaal aan en vertelde dat het allemaal wel meeviel. Dat Rinus hen alleen maar beter wilde maken en dat ze het niet al te persoonlijk moesten opvatten. Daarna was de woede over Israel meestal wel weer verdwenen. Totdat er ergens weer een fluitsignaal ging en alles van voor af aan begon.

Behalve het kweken van een winnaarsmentaliteit was Israel er ook deels voor verantwoordelijk dat de talenten in Zwolle betere voetballers werden. Spelers waren diep onder de indruk van de fenomenale kwaliteiten die hun aanvoerder bezat, zelfs op zijn leeftijd. Hij leerde Klaas Drost hoe je nu echt goed een tegenstander moet dekken. Wanneer moest je kort op de man zitten en wanneer niet?

Israel kende de details die op het hoogste niveau het verschil maakten tussen winst en verlies. Toen hij voor het eerst zag hoe het muurtje van PEC Zwolle zich tijdens een vrije trap van een tegenstander gedroeg, werd hij woedend. Spelers trokken hun hoofd in, beschermden met één hand

hun kruis en met de andere hand het gezicht. Ze doken weg, bang als ze waren voor de pijn van een bal. Onacceptabel, vond Israel. Ze mochten van hem nog net het kruis beschermen, maar dat was het dan ook wel. Iedereen in een muurtje stond rechtop, moest de spieren aanspannen als er geschoten werd en moest verder niet zeiken. En wie zich niet aan die afspraak zou houden, kwam hem op de volgende training wel weer tegen. Iedereen hield zich aan de afspraak.

Hoewel het lastig moet zijn geweest om met Israel samen te spelen, spreken zijn oud-collega's uit Zwolle later in hun carrière alleen maar vol lof over de verdediger. Als ze hem niet bij PEC Zwolle waren tegengekomen, dan waren ze nooit zo goed geworden. En zonder Rinus hadden ze nóóit de bekerfinale gehaald. IJzerman vindt het tot op de dag van vandaag een voorrecht dat hij met iemand als Israel heeft mogen werken. En Ron Jans ziet zijn stiftand als hét symbool dat hij geslaagd was voor zijn examen als betaald voetballer. En als de examiner iemand ánders was geweest dan Rinus Israel dan had het diploma heel wat minder waarde voor de huidige PEC Zwolle-trainer gehad.

Ook Israels aanwezigheid in Oosterbeek zorgde voor

rust. Alleman kon de spanning met zijn relaxte levenshouding wegtoveren, maar als spelers toch bevangen dreigden te worden door de stress, hoefden ze alleen maar naar Israel kijken. Zijn rust en uitstraling hadden een zalvende werking op het zenuwgestel van zijn teamgenoten. De nuchtere verdediger erkende zijn rol als leider van het elftal ook, zonder daar hoogdravend over te doen. Hij zag de onuitgesproken steun van zijn teamgenoten eerder als een motivatie om nóg harder te werken. Want wat je ook van Israel vond, vrienden liet hij nooit in de steek.

De bokser van een paar turven hoog

Als de PEC Zwolle-selectie voor de verplichte middagrast nog een wandeling door de omgeving van Oosterbeek maakt, praten groepjes spelers ook over tegenstander FC Twente. Dat was een rariteit, want in Zwolle werd er dat seizoen nauwelijks over opponenten gesproken. Ook niet tijdens wedstrijdbesprekingen van Hans Alleman. Die vond het niet nodig om zijn ploeg te informeren over de speelwijze van de tegenstander, over spelers die goed van afstand konden schieten, over dode spelmomenten en zelfs niet over de opstelling van de tegenpartij. Spelers moesten dat in het veld maar zelf zien uit te zoeken.

Maar tijdens de bosloop tijdens het trainingskamp in Oosterbeek was het toch anders dan anders. De Zwolse selectie was geenszins bang voor FC Twente, maar wel

gepiqueerd over sommige uitspraken in de media, waarin tussen de regels door viel op te maken dat PEC Zwolle slechts een vuiltje zou zijn die even moest worden weggepoetst.

FC Twente-icoon Epy Drost liet kort voor de bekerfinale optekenen dat hij maar met voetballen moest stoppen als zijn ploeg nú de beker niet zou winnen. Hallvar Thoresen vertelde dat hij geen idee had wie zijn tegenstander in de bekerfinale zou zijn. En een voorverhaal met Arnold Mühren, een van de sterspelers uit Enschede, kreeg als kop in de krant: 'PEC Zwolle? Ik ken de ploeg nauwelijks.' FC Twente-trainer Spitz Kohn typeerde de Zwollenaren tijdens de persconferentie voor het duel in Nijmegen met een bokser van een paar turven hoog. 'Ik vergelijk die finale van ons met een bokswedstrijd: of je gaat knock-out of je slaat iemand knock-out. Kijk, en dan kan het gebeuren dat ze een heel klein mannetje tegenover iemand zetten die twee keer zo groot is. Iedereen geeft dat mannetje 1 procent kans, maar hij hoeft maar één goede klap - ik noem zoiets een zondagsklap - uit te delen en die grote vent gaat k.o.'!

In Enschede wisten ze duidelijk niet goed wat ze nu met

de tegenstander van vanavond aan moesten. Als er al druk was, dan rustte die op de schouders van FC Twente. Voor de competitie werd de ploeg van Kohn nog als een titelkandidaat in de eredivisie beschouwd, maar die verwachtingen waren duidelijk veel te hoog gegrepen. FC Twente kende een mager seizoen, waar het zelfs een tijd moest vechten tegen degradatie. Uiteindelijk eindigden de Tukkers op een schamele negende plaats, met liefst dertig punten - omgerekend naar de huidige puntentelling - achterstand op landskampioen Ajax. Bovendien liepen de financiële tekorten behoorlijk op, een overwinning op PEC Zwolle was broodnodig om de balans van de Enschedese penningmeester weer in evenwicht te krijgen.

De gespannen toon uit Enschede stond in schril contrast met de relaxte houding van de Zwollenaren. Alleman probeerde in de media zijn eigen ploeg te beschermen voor extra stress, maar gaf de tegenstander met zijn uitlatingen het idee dat ook iedereen in Zwolle klaar was voor de ultieme krachtmeting. 'FC Twente kan in de bekerfinale een teleurstellend seizoen in een klap goed maken, maar zo gemakkelijk zal dat niet gaan', vertelde de PEC-trainer die telkens benadrukte hoe ontspannen zijn team was. 'Ik ben in

staat om vijf minuten voor het begin van de wedstrijd nog een bak te vertellen, want ik weet dat iedereen klaar staat als de aftrap er is. Dat wij als eerste divisieploeg de finale hebben bereikt is immers al een formidabele prestatie.

Verliezen is voor ons geen schande, maar dat woord wil ik eigenlijk niet in de mond nemen. Ik ben ervan overtuigd dat wij niet kansloos zijn. Een grote nederlaag zal het voor ons in ieder geval niet worden. Beslist niet, want daar zijn wij te sterk voor. Zeker mentaal.'

Ook Jan Willem van der Wal was ervan overtuigd dat zijn club niet kansloos was tegen FC Twente. Hij hield eigenlijk rekening met een overwinning, want zo ambitieus was hij wel. Bovendien werd het ook de hoogste tijd dat zijn forse investeringen in PEC Zwolle een keer rendement zouden opleveren.

Spelers kregen riantе salarissen en bonussen van Van der Wal. De premie voor een overwinning in de competitie lag in 1977 op 1000 gulden, zo is de herinnering van een groot deel van de selectie. Toentertijd een enorm bedrag dat bij veel eredivisionisten zeker niet werd betaald. Jan Hendriksen weet nog goed dat er tijdens Pasen een keer een extra programma moest worden afgewerkt, met een thuis-

en een uitwedstrijd tegen Fortuna Sittard. Van der Wal had beloofd om de premies te verdubbelen als de ploeg beide duels zou winnen. Het zou neerkomen op 4.000 gulden, voor bijna alle spelers uit Zwolle een godsvermogen. Toen PEC Zwolle de eerste ontmoeting met de Limburgers al op zijn naam had geschreven en ook in de tweede wedstrijd in gewonnen positie lag, hoorde Hendriksen voor het eerst - en laatst - in zijn loopbaan medespelers zingen tijdens een duel. 'Poen, poen, poen, poen', klonk het op de melodie van het liedje van Wim Sonneveld.

Van der Wal zorgde goed voor zijn spelers, maar was soms wel een aparte vogel, vonden sommigen. Zeker de spelers die erbij waren toen de voorzitter hen zo nu en dan vrijdagds gebod naar hotel Wientjes te komen om een hapje te eten. Daar las Van der Wal dan voor uit een boek met zeemansverhalen en moesten de spelers elkaar onder de tafel een hand geven om vervolgens met de rechterhand in de linkerhand van de buurman te knijpen. Als ze weer buiten stonden, rolde de PEC-selectie over elkaar heen van het lachen.

Contractbesprekingen waren meestal zo geregeld bij Van der Wal, want de financiële armslag die de

bankdirecteur had was groot. Ben Hendriks tekende altijd een contract voor één jaar. Hij had een rekening bij Slavenburg's Bank lopen en als het einde van het seizoen naderde, vertelde Van der Wal hem dat hij wel weer een mooi bedrag op zijn spaarbankboekje zou storten. En daarmee waren de onderhandelingen afgesloten.

Over geld of premies spraken de spelers van PEC Zwolle niet tijdens de boswandeling in Oosterbeek. Heel langzaam werd het wat stiller in de selectie en groeide de wedstrijdspanning. Alleman maande zijn spelers na de bosloop zich terug te trekken op de hotelkamer voor verplichte rust. Voor Henk Warnas was dat geen optie meer. Zijn hotelkamer was inmiddels een rookhol geworden door de walmen van de zware Van Nelle-shag van kamergenoot Koko Hoekstra. Hij zocht ergens anders in het hotel wel een plekje om zich voor te bereiden.

Hoewel het meeste werk voor Henk van Ginkel er inmiddels op zat, dacht de manager van PEC Zwolle wel na over de gevolgen van een eventuele overwinning op FC Twente. Pragmatisch als hij was, vroeg hij zichzelf af hoe de club zich organisatorisch moest voorbereiden als er door een bekerzege automatisch een uitnodiging lag voor het

Europa Cup II-toernooi. De Europese voetbalbond zou onder geen beding genoegen nemen met de accommodatie aan de Ceintuurbaan. Daar stond een houten hoofdtribune en verder eigenlijk niets. Het was uitgesloten dat dáár ooit een officiële wedstrijd in Europees verband zou plaatshebben.

Iedereen had die middag in de verplichte uurtjes rust zo zijn eigen mijmeringen, weinig spelers van PEC Zwolle konden daadwerkelijk de slaap vatten. Klaas Drost fantaseerde over een zege en een definitieve doorbraak. Voor hem kreeg het duel een extra lading toen bekend werd dat PEC Zwolle in witte shirts mocht aantreden. De rechtsback was een bewonderaar van Real Madrid dat ook altijd in het maagdelijk wit speelde. Hij voetbalde zelf ooit één wedstrijd voor een Nederlandse jeugdselectie, herinnert hij zich op zijn hotelkamer. Op het sportcentrum in Zeist speelde hij - in het wit - ijzersterk.

Verder op de gang werd de 26-jarige Bob Nieuwenhout steeds nerveuzer. Jarenlang had hij zichzelf geschikt als de reserve-doelman, achter Peter Gerards, die vreselijke Gerards, met wie hij amper contact had en die niets met hem te maken wilde hebben. Beiden kwamen in 1973 naar

PEC Zwolle, Nieuwenhout van De Volewijckers en Gerards van PSV. Meteen werd al duidelijk dat hun karakters zó verschillend waren dat er van een echte samenwerking nooit sprake zou kunnen zijn. Gerards was brutaal, fysiek sterk en een echte broodvoetballer, Nieuwenhout beleefd, een stilist en verdiende zijn hoofdkomen als gymnastiekleraar. Ooit had Ger Blok, Nieuwenhouts trainer bij de Volewijckers, tegen hem gezegd dat hij tot de wereldtop had behoord als hij in een achterbuurtje was opgegroeid. Maar Nieuwenhout groeide op in Epe, in een gegoede familie die hem steunde toen hij graag de academie voor lichamelijk opvoeding wilde afmaken.

Opvallend genoeg was het Henk van Ginkel die Nieuwenhout naar PEC Zwolle dirigeerde. Toen beiden nog werkzaam waren bij de Volewijckers speelde de Amsterdamse club een uitwedstrijd tegen VVV in Venlo. Na afloop stapte een Limburgs bestuurslid op de doelman af of hij het volgende seizoen niet voor VVV wilde voetballen. Nieuwenhout was geïnteresseerd, ook omdat zijn huidige werkgever op het punt stond een fusie aan te gaan met FC Amsterdam. De doelman besprak het voorstel op de terugweg in de bus met Van Ginkel. De masseur van

de Volewijckers adviseerde hem nog even te wachten. Hij had in de krant een artikeltje gelezen, waarin PEC een doelman zocht. Van Ginkel belde naar Zwolle en Nieuwenhout mocht een proeftraining komen afwerken, waarna hij van de toenmalige trainer George Kessler een contract kreeg.

Maar in Zwolle hield Nieuwenhout vooral de reservebank warm. God, wat was hij blij toen hij hoorde dat Gerards door de club was weggestuurd. Niet dat Nieuwenhout heel erg leed onder de persoonlijkheid van zijn concurrent, hij meed Gerards gewoon zoveel mogelijk. En andersom ook. Als hem werd gevraagd wat voor relatie hij met zijn concurrent had, antwoordde Nieuwenhout: 'geen relatie'.

Op zijn hotelkamer op het trainingskamp in Oosterbeek was Nieuwenhout aan het dagdromen over de naderende finale. Hij zag zichzelf met een beker over het veld rennen, zo blij als hij nog nooit was geweest. En om hem heen allemaal uitzinnige supporters uit Zwolle die zijn naam scandeerden.

Maar tegelijkertijd vreesde hij het duel met FC Twente ook. De enige finale die hij ooit in zijn leven had gespeeld

was tijdens het schoolvoetbal. Nieuwenhout, die altijd in een blauw shirt wilde keepen, wist dat hij elke wedstrijd tegen zijn zenuwen moest vechten. Het eerste kwartier waren die het ergst, die moest hij vanavond goed door zien te komen, daarna begon het zelfvertrouwen wel te groeien. En hij hoopte dat hij geen stommiteiten beging, zoals in andere wedstrijden vaak het geval was. Waarom weet hij niet, maar bijna elk duel deed hij wel iets raars. Dan ging hij bijvoorbeeld, zomaar vanuit het niets, op de bal zitten. Vanavond alsjeblieft niet, probeerde hij zichzelf tot rust te manen. Maar als Nieuwenhout heel eerlijk tegen zichzelf is, merkt hij dat de zenuwen langzaam maar zeker grip op hem krijgen.

Wat stelde PEC Zwolle nu helemaal voor?

De meeste bussen richting De Goffert vertrekken vanuit Zwolle om 16.00 uur. De uittocht is één grote fanfare, waarbij alle zintuigen van de aanwezigen worden geprikkeld. Er zijn vlaggen, muziek, gebrul van voetballiederen, stank van diesel en een tinteling bij de omstanders.

Harry Bouwhuis is dan allang in Nijmegen. Hij heeft met zeven vrienden een busje gehuurd, waarin ze met kaas, worst en blikjes bier de belangrijkste wedstrijd van hun leven voorbeschouwen. Eenmaal aangekomen lopen ze in polonaise door het Goffert Park, net naast het stadion. Het was prachtig weer, de perken zagen er oogverblindend mooi uit, maar dat kon ook komen door de manier waarop Bouwhuis die dag naar de wereld keek. Zelfs als PEC Zwolle vanavond de finale van de beker had moeten spelen

op een verlaten parkeerterrein van een fabriek in het Ruhrgebied, had de Zwollenaar nog de schoonheid van een verborgen madeliefje benadrukt.

Liefst anderhalf uur verblijven Bouwhuis en vrienden in de nabijheid van het stadion, voordat ze richting het centrum van Nijmegen wandelen. Aan de Waalkade drinken ze bier en dagen ze de aanwezige FC Twente-supporters uit. Dat waren meer vriendschappelijke verbale wedstrijdjes dan vijandige beledigingen. Het valt Bouwhuis op dat de Nijmegenaren vooral aan de kant van PEC staan. En het valt hem ook op dat de supporters uit Enschede niet dezelfde ontspannenheid hebben als zij. De zelfverzekerdheid van Epy Drost en zijn team in de aanloop naar de finale was duidelijk niet overgeslagen op de fans. Niet vreemd, na een seizoen vol teleurstellingen in Enschede.

Jan Drost heeft zich dan al gemeld aan de Blaloweg 20 in Zwolle, waar de redactie van de Zwolse Courant is gevestigd. Hij heeft zich die ochtend ongerust gemaakt over het scenario dat PEC Zwolle van FC Twente zou winnen.

Drost had goede apparatuur, maar geen telelenzen die het hele veld konden bestrijken. De kans dat hij daarom iets

zou missen was aanwezig en dat wilde hij toch het liefst voorkomen. In tegenstelling tot andere wedstrijden van PEC hoefde Drost niet voor overige media te fotograferen. Elk landelijk printmedium had zijn eigen fotograaf gestuurd. Het ANP had er zelfs twee laten afreizen naar Nijmegen, om er zeker van te zijn dat er achter elk doel voldoende mankracht was. Drost hoeft zich vanavond alleen te concentreren op PEC, en dat was ook wel gemakkelijk. Foto's van de prijsuitreiking na afloop van de bekerfinale door prins Bernhard hoefde hij niet te schieten, want de Zwollenaar had geen toegang gekregen tot de omgeving van de koninklijke box.

Drost en de redacteuren van de Zwolse Courant rijden gezamenlijk naar Nijmegen. Ze kiezen ervoor om niet via de A28 en A50 te gaan, maar binnendoor langs Deventer en Zutphen, in de hoop niet in files terecht te komen. Wat ze onderweg zagen - zelfs op de toeristische route - was indrukwekkend: een kilometers lang lint van bussen en auto's met alleen maar Zwollenaren.

Als Drost de perskamer in De Goffert binnenstapt, praat hij bij met zijn collega's. Het valt hem direct op dat er een heel negatieve sfeer over PEC Zwolle onder de andere

fotografen heerst. Volgens hen zou het een schande zijn als het provincieclubje uit Overijssel Nederland het volgende seizoen zou vertegenwoordigen in het Europa Cup II-toernooi. Wat stelde PEC Zwolle nu helemaal voor? Ze hadden daar niet eens een stadion. Nederland zou voor schut staan als zo'n vereniging grote internationale wedstrijden moest gaan spelen.

Hoewel hij wist dat zijn collega's van de landelijke media een legitiem punt maakten - zeker over het stadion - raakte de kritiek Drost ook. Hij was altijd een supporter van PEC geweest, hoewel zijn liefde voor de club nooit in de weg stond van zijn professionalisme. Nimmer zou Drost een vreugdesprongetje maken als er een Zwolse treffer viel tijdens een wedstrijd, daar was hij te veel vakman voor. Drost zag het andere collega's weleens doen en hij kreeg er een ongemakkelijk gevoel bij.

Dat kreeg hij ook bij de vijandige opmerkingen richting zijn club. Voor het eerst die dag dacht Drost na over een complot tegen PEC Zwolle, hij had het idee - na die gesprekken met collega's - dat de ploeg van Alleman niet mócht winnen.

In Oosterbeek is het ook langzaam tijd voor de selectie

van PEC Zwolle om naar Nijmegen af te reizen. Als alle spelers en staf zich hebben verzameld om de bus in te stappen, breekt er lichte paniek uit. Bij het tellen van de hoofden komen ze één voetballer tekort. Maar wie? Koko Hoekstra ligt nog heerlijk in zijn rookhol te slapen als de staf van PEC Zwolle keihard op zijn deur bonkt. Het werd nog een hele klus om de middenvelder wakker te maken en hem op tijd de spelersbus in te laten stappen.

Tijdens de twee dagen dat de selectie van PEC Zwolle zich had opgesloten in Oosterbeek, ging veel van de bekerkoorts aan de spelers voorbij. Sommigen wilden er ook niets van weten om de eigen concentratie niet te verstoren. Maar toen de bus de poorten van het hotel verliet en de snelweg naar Nijmegen bereikte, leken ze opeens in een andere wereld terechtgekomen. Ben Hendriks was diep onder de indruk van de honderden bussen met PEC-fans die hij opeens om zich heen zag. Jan Hendriksen kon zijn ogen haast niet geloven van de massale steun die hij op het asfalt al tegenkwam.

Bouwhuis en zijn vrienden gaan vroeg het stadion binnen. Toen al, uren voor de wedstrijd, waren er duizenden Zwolse fans in De Goffert neergestreken. Normale

competitiewedstrijden trokken ongeveer 4.000 toeschouwers naar de Ceintuurbaan, maar vanavond zouden er liefst 12 duizend supporters PEC Zwolle toejuichen. Bouwhuis en zijn vrienden konden amper geloven in welke ambiance ze waren terechtgekomen. Overal om hen heen zagen ze fans die ze normaal gewoon op straat in Zwolle tegenkwamen, of in de kroeg, of in de supermarkt. Ze waren diep onder de indruk van het hele spektakel. Naast hen op de Hazenkamptribune zaten ook Nijmegenaren die een kaartje hadden kunnen kopen. Zij rolden voor het duel een spandoek uit met de tekst: NIJMEGEN STEUNT PEC ZWOLLE.

Jan Drost maakt zich ook langzaam op voor de belangrijkste wedstrijd uit zijn carrière. Hij had 's ochtends nog getwijfeld achter welk doel hij zou moeten gaan zitten. Veel van zijn collega's zochten 's avonds in De Goffert een plekje achter Bob Nieuwenhout, in de veronderstelling dat dáár de meeste actie zou plaatshebben. Drost had besloten gewoon achter het doel van FC Twente te zitten. Ook toen PEC Zwolle een jaar eerder tegen Ajax speelde, verbleef hij achter de Amsterdamse doelman Piet Schrijvers en dat bleek uiteindelijk een uitstekende keuze.

Als de spelers van PEC Zwolle het stadion betreden, proberen zij het gezicht in de plooi te houden, maar onderhuids voelen velen de spanning oplopen. Als zij zich uiteindelijk in de kleedkamer melden voor de laatste bespreking is daar gelukkig weer Hans Alleman die de temperatuur in de lichamen naar beneden brengt.

De PEC-trainer behandelde de wedstrijdbespreking voor het duel met FC Twente zoals hij dat altijd had gedaan: kort en krachtig. Alleman gaf zijn spelers geen enkele informatie mee, de opstelling van de tegenstander werd ook dit keer niet genoemd. 'We spelen elf tegen elf, dus niemand kan er vrij staan. Succes!', waren de laatste woorden van Alleman, voordat scheidsrechter Cees de Bruin op de kleedkamerdeur klopte om PEC Zwolle te laten weten dat de bekerfinale van 1977 kon beginnen.

Nieuwenhout was inmiddels steeds nerveuzer geworden, maar had in ieder geval zijn blauwe keeperstrui bij zich als grootste steun. Warnas maakte zich lichtelijk zorgen of zijn achillespezen de eerste tien minuten van de wedstrijd zouden overleven. IJzerman stond de popelen om als een jong veulen de strijd aan te gaan met de luxe volbloed paarden die bij FC Twente op het middenveld

stonden. Net als Klaas Drost die eindelijk de kans kreeg om het verloren bekerseizoen van een jaar eerder goed te maken. Rinus Israel was stoïcijns als altijd, hoewel ook hij een zorg had. De aanvoerder van PEC wilde dat er vanavond in ieder geval geen verlengingen zouden komen, want hij vreesde dat zijn gestel daar niet meer tegen opgewassen was.

Niet alleen in de kleedkamer van PEC Zwolle nam de spanning toe. FC Twente-trainer Spitz Kohn vertelde later dat zijn ploeg voor de aftrap 'stond te rillen van de zenuwen'.

De truc

Als De Bruin fluit voor het begin van de bekerfinale kolkt De Goffert. Het stadion in Nijmegen is met 29 duizend toeschouwers uitverkocht. Iedereen ziet al snel dat het niet favoriet FC Twente is die fel van zich afbijt, maar juist PEC Zwolle. Al in de eerste minuut combineren Israel, Drost, Niels Sörensen en Ronald Hendriks zich een weg naar doelman André van Gerven. Het levert geen treffer op, maar het schudt wel iedereen wakker. Ook Jan Drost.

Als een havik zit hij met zijn camera klaar om alle Zwolse aanvallen vast te leggen. Hij heeft zich volledig afgesloten van het hoempapa-orkest dat achter zijn rug constant aan het spelen is. Vier minuten na de eerste aanval van PEC ziet Drost een voorzet van Sörensen op het hoofd van Banhoffer vallen, hij drukt af en hoort daarna een explosie van geluid. De kopbal van de Uruguayaanse spits

valt achter Van Gerven. Drost is dolblij, én zijn club staat op voorsprong én hij heeft de foto van de treffer op zijn camera staan.

Totdat De Bruin op zijn fluit blaast, omdat hij een overtreding van Koko Hoekstra heeft gezien. Hij keurt de treffer af. De Zwolse fotograaf weet zeker dat het een verkeerde beslissing is. Hij heeft de aanval nauwkeurig door zijn lens gevolgd en zag geen enkele duw van wie dan ook. Drost denkt aan de gesprekken voor de bekerfinale met zijn collega's en weer spookt er het woord 'complot' door zijn hoofd.

Ook op de tribunes zijn de Zwolse supporters woedend geworden. De amicale sfeer slaat om in frustratie, zelfs op de hoofdtribune. Daar waren de fans erachter gekomen dat de familie van scheidsrechter De Bruin ook in hun nabijheid was. Die schrokken zich rot van alle verwensingen die ze naar hun hoofd geslingerd kregen. Wat voor hen een feestelijk afscheid van hun echtgenoot en vader moest worden, werd al na vijf minuten voetbal een nachtmerrie.

De PEC-spelers op het veld lieten zich door de vroege tegenvaller niet van de wijs brengen. IJzerman merkte dat

hij zijn directe tegenstander Frans Thijssen de baas was en ook Kick van der Vall kwam niet in het spel voor. Daarmee waren twee belangrijke angels op het Twentse middenveld onschadelijk gemaakt, waardoor PEC Zwolle langzaam de regie van de eindstrijd in handen nam. Banhoffer en Ronald Hendriks waren dreigend en het verdedigingsblok van Klaas Drost, Israel, Ben Hendriks en Warnas kwam nauwelijks in de problemen. Nieuwenhout overleefde het eerste kwartier en ontdeed zich gemakkelijk van alle zenuwen, zeker toen hij een aantal gevaarlijke voorzetten vanaf de flanken moeiteloos uit de lucht plukte.

De supporters van FC Twente werden stiller op de tribunes, terwijl Bouwhuis en zijn vrienden alleen maar méér vertrouwen kregen in een goede afloop. Zeker toen Jan Hendriksen na 25 minuten voetballen ook nog eens op de lat kopte. Iedereen in De Goffert was onder de indruk geraakt van PEC Zwolle, de enige ploeg die in de eerste helft van de bekerfinale aanspraak maakte op een doelpunt. Maar dat viel niet.

Als Alleman en zijn spelers tijdens de rust de kleedkamer opzoeken, waren alle zenuwen verdwenen. Ze namen op hun bankjes plaats in de wetenschap dat ze

eigenlijk al met 2-0 voor hadden kunnen staan, misschien wel móéten staan. Alleman zei niet veel, dat was dit keer ook écht niet nodig. Spelers pepten elkaar op, sloegen elkaar op de schouders en slaakten een strijdkreet toen ze zich moesten melden voor de tweede helft.

In de kleedkamer van FC Twente is er crisisoverleg in de rust. Kohn herkent zijn spelers niet meer en probeert alle zenuwen weg te nemen. Hij smeekt zijn team bijna om te laten zien hoe goed ze kunnen voetballen.

In de tweede helft wordt FC Twente beter, hoewel de Zwollenaren nooit serieus in de problemen komen. Grote kansen krijgen beide ploegen nauwelijks, waardoor een verlenging noodzakelijk wordt, tot vrees van Rinus Israel. Hij had de negentig minuten probleemloos volgehouden, maar als De Bruin voor de derde keer die avond voor een aftrap fluit, zoekt IJzeren Rinus naar de laatste reserves die er in zijn lichaam zitten.

Na zeven minuten spelen ziet de aanvoerder van PEC Zwolle Epy Drost oprukken naar het middenveld. Israel wil een truc uithalen die bijna zijn hele voetballeven al voor succes heeft gezorgd. Het was voor hem een gewoonte geworden tegenstanders aan te sporen vanaf grote afstand te

schieten. Voetballers onder druk, reageren op korte commando's, wist de PEC-aanvoerder. Dus daarom riep hij veelvuldig 'Schieten!' als een opponent vanaf een schier kansloze positie op het veld stond. Ooit was er een tegenstander die luisterde naar het commando van Israel en met zijn rechtervoet uithaalde. Hij miste volledig en zag de bal voor zijn linkervoet rollen. 'En nu met links!', schreeuwde Israel toen. Zijn opponent luisterde wéér naar het korte commando en schoot de bal hoog de tribunes in. Van de 100 keer was de truc 99 keer succesvol.

Maar niet tijdens de belangrijkste wedstrijd in de geschiedenis van PEC Zwolle. Toen Epy Drost oprukte en bij Israel in de buurt kwam, hoorde de FC Twente-verdediger ook het teken om te schieten. En ook hij trapte in de truc en haalde uit vanaf zo'n 35 meter. Maar zijn schot was zó hard en zó zuiver dat Bob Nieuwenhout geen enkele kans had. FC Twente nam de leiding, met dank aan het commando van Israel.

De ploeg van Alleman zocht na de tegenvaller naar de laatste resten energie in hun uitgeputte lichamen, maar kwam de klap die Epy Drost uitdeelde nooit meer te boven. Ben Hendriks legde zes minuten na de openingstreffer Theo

Pahlplatz in het strafschopgebied neer, waarna Arnold Mühren de strafschoep feilloos achter Nieuwenhout schoot.

Het was voor Israel hét moment om stoom af te blazen. Hij liep naar scheidsrechter De Bruin en liet zich helemaal gaan. Er zat geen rem meer op zijn woede-uitbarsting. De meest vreselijke verwensingen kreeg de leidsman naar zijn hoofd geslingerd, terwijl hij een correcte beslissing had genomen door een strafschoep toe te kennen. Vrijwel iedereen was het daar wel over eens, alleen Israel niet. Toen de PEC-aanvoerder De Bruin meldde dat het 'uitstekend voor het Nederlandse voetbal is, dat jij ermee stopt', kon de Rotterdammer niets anders meer doen dan Israel de gele kaart tonen. Uiteindelijk bepaalde een doelpunt van Jan Jeuring de eindstand op 3-0.

Toen De Bruin de bekerfinale beëindigde, wisten de spelers van PEC Zwolle niet goed wat ze met hun gevoelens aan moesten. IJzerman was na afloop wel tevreden over de avond. Hij voelde zich trots op de prestatie van PEC en haalde voldoening uit de wetenschap dat hij samen met Hoekstra en Hendriksen overeind was gebleven tegen het beste middenveld van Nederland.

Niettemin liepen de meesten met verslagen hoofden de

tribune op om uit handen van prins Bernhard een medaille te krijgen. Daarna doken ze zo snel mogelijk de kleedkamer in. Daar heerste vooral verslagenheid. Sommigen hadden het nog over de afgekeurde goal van Banhoffer, maar dat duurde slechts even. Wat ze in ieder geval niet deden was elkaar verwijten maken.

Het vervelendste klusje na de wedstrijd was voor Henk van Ginkel. Hij had de zorg over het wedstrijdformulier en daar ontbrak nog één handtekening op, die van Epy Drost. Met lood in de schoenen stapte Van Ginkel de kleedkamer van FC Twente binnen om de Enschedese aanvoerder te zoeken. De PEC-manager belandde in een hok vol feestvierende tegenstanders. Toen Drost een krabbel had gezet, wist Van Ginkel niet hoe snel hij de ruimte weer moest verlaten.

Als de spelers van PEC Zwolle zich hebben gedoucht en aangekleed wacht er nog een verplicht buffet. Althans, dat stond in het draaiboek voor die avond. Maar eenmaal aangekomen, zagen de Zwollenaren dat de aanwezige voetbalbestuurders het eten al voor hun neus hadden opgeschept. Dat kon er ook nog wel bij.

Voor Klaas Drost kwam de klap van de nederlaag al

snel die avond. Hij vond de aandacht in de aanloop naar de bekerfinale prachtig om mee te maken. Maar nu de wedstrijd was afgelopen, had de rechtsback het idee dat niemand PEC Zwolle meer zag staan. Ook ergerde hij zich mateloos aan FC Twente-trainer Spitz Kohn, vlak na het laatste fluitsignaal. Die liet zich, volgens Drost, op een arrogante en laatdunkende manier uit over PEC Zwolle. Alsof hij het verloop van de wedstrijd alweer vergeten was, dacht Drost bij zichzelf.

Ook bij Jan Drost is er teleurstelling, hoewel hij geen tijd heeft om daar lang bij stil te staan. Samen met de verslaggevers van de Zwolse Courant moet hij weer terug naar de redactie. De journalisten zullen daar hun verhalen uitwerken en de fotograaf zijn beelden ontwikkelen. Als Drost in de doka staat, is hij benieuwd naar het resultaat van zijn werk. Hij bestudeert de foto's minutieus, vooral de plaat waar het afgekeurde doelpunt van Banhoffer op is vastgelegd. Drost onderzoekt centimeter voor centimeter en hoe goed hij ook kijkt, een overtreding van Koko Hoekstra is niet te zien. Complot, weet Drost nu zeker. Het is een constatering die hij tot op de dag van vandaag volhoudt.

Als de kranten uitkomen is de tendens in de verhalen

vrijwel overal hetzelfde. FC Twente heeft geluk gehad met de zege in de bekerfinale. *De Telegraaf* begint haar verhaal op de voorpagina met: 'Hoewel het dappere PEC Zwolle in de KNVB-bekerfinale de show stal in het bomvolle Nijmeegse Goffert-stadion, ging de beker met de begeerde champagne toch aan hen voorbij.' In het wedstrijdverslag op de sportpagina's is de toon hetzelfde. 'FC Twente is anderhalf uur te kijk gezet door PEC Zwolle', schrijft de verslaggever, die overigens niet heel goed was ingevoerd over de ploeg van Alleman. Niels Sörensen werd Niel Sörensen genoemd, Jan Hendriksen was volgens de journalist Jos Hendriksen en Ronald Hendriks stond in het verslag als Ronald Jendriks.

In *Het Vrije Volk* wordt ook de prestatie van de Zwolse ploeg benadrukt. 'Gisteravond is gebleken dat PEC Zwolle een welkome versterking voor de vaderlandse eredivisie kan worden. (...) De ploeg van Hans Alleman is in de reguliere speeltijd eerder de meerdere dan de mindere van FC Twente geweest.' Ook heeft de verslaggever van de krant na de bekerfinale Rinus Israel opgezocht voor commentaar. De aanvoerder was toen duidelijk nog niet over zijn frustraties heen. 'Zonder denigrerend te doen,

maar wat moet dit FC Twente in de Europa Cup', vraagt IJzeren Rinus zich hardop af. 'Voor mij staat vast: FC Twente komt niet ver.' Dat was een misvatting van de aanvoerder, want de Tukkers bereikten het seizoen erop de halve finale, waarin de uiteindelijke winnaar Anderlecht over twee wedstrijden te sterk bleek.

In de *Zwolse Courant* wordt een dag na de bekerfinale flink uitgekapt. 'PEC Zwolle stal de show', kopte ook het regionale dagblad. En in de verslaggeving was dezelfde teneur als in de andere kranten, PEC Zwolle mocht trots zijn op het eigen optreden in Nijmegen. 'Hulde! Het is niet gelukt. In het van enthousiasme bruisende Goffert-stadion in Nijmegen heeft PEC Zwolle een fantastische wedstrijd gespeeld, maar toen Prins Bernhard de KNVB-beker uitreikte, keken de spelers van PEC verslagen en vermoeid toe. Het Europa Cup-voetbal is FC Twente van harte gegund, maar feit is toch wel dat de Enschedese formatie op de rand van een nederlaag heeft gebalanceerd', viel er in een commentaar te lezen.

De redactie had op de sportpagina voor drie foto's gekozen. Een van het enorme aantal supporters in De Goffert, een van Hans Alleman die zijn collega Spitz Kohn

na afloop van de wedstrijd feliciteert en in het midden, groot over vier kolommen, het beeld waar Jan Drost zich zo over had opgewonden. Op de prachtige foto is te zien hoe André van Gerven naar de grond duikt, Yuri Banhoffer zijn kopbal nauwlettend volgt als die de doellijn nadert, Kees van Ierssel al lijkt te weten dat FC Twente seconden later op achterstand zal komen en Koko Hoekstra die al bezig is met een vreugde-uitbarsting. Wat er duidelijk niet op staat is een overtreding of iets wat daar ook op lijkt.

Het is voor veel spelers, staf en fans die de bekerfinale hebben meegemaakt nog steeds hét beeld dat Hemelvaartsdag 1977 kenmerkt: een grandioze dag om trots op te zijn, maar uiteindelijk zonder resultaat.

Extra tijd

De kater van de nederlaag tegen FC Twente kwam hard aan bij PEC Zwolle. De ploeg van Alleman had haar laatste krachten verspeeld en raakte in de competitie haar koppositie kwijt aan Vitesse. Eén punt kwamen de Zwollenaren tekort om kampioen te worden en in de nacompetitie was het slechts één treffer die PEC van de eredivisie afhiel. In het slotduel met MVV werd het slechts 1-1, terwijl een overwinning voldoende was voor promotie. Na een halfuur spelen kwamen de Maastrichtenaren op voorsprong, na een fout van Bob Nieuwenhout.

Het was de laatste wedstrijd van Hans Alleman in Zwolle. Hij stapte het jaar erop over naar de amateurs van Rohda Raalte, om het seizoen daarna weer in het profvoetbal bij sc Amersfoort terecht te komen. Ook was hij

nog drie seizoenen hoofdcoach van sc Veendam. Alleman overleed op 3 oktober 1998, hij werd slechts 61 jaar.

De nieuwe trainer Fritz Korbach werd een jaar na de bekerfinale wél kampioen van de eerste divisie, tot vreugde van voorzitter Jan Willem van der Wal. De bankdirecteur moest drie jaar later echter afstand doen van zijn positie in Zwolle, omdat bleek dat PEC inmiddels een schuld had opgebouwd van zo'n 9 miljoen gulden. Projectontwikkelaar Marten Eibrink werd de nieuwe geldschieter aan de Ceintuurbaan. Van der Wal stortte zich daarna in het hotelwezen en werd eigenaar van het gerenommeerde Amsterdamse hotel Delfi. Hij overleed in 2004, in zijn woonplaats Genk (België). Van der Wal werd 81 jaar.

Rinus Israel speelde nog tot 1982 bij PEC Zwolle en beëindigde er ook zijn carrière. Na zijn actieve loopbaan legde de verdediger zich toe op het trainersvak. Hij coachte PEC Zwolle, FC Den Bosch, PAOK Saloniki, Dinamo Boekarest, Jong Oranje, het nationale elftal van Ghana, ADO Den Haag en drie clubs in de Verenigde Arabische Emiraten. Ook als trainer bleef hij hard en cynisch voor zijn omgeving. Toen ADO-speler Ferry Bodde in de bekerwedstrijd tegen Heracles Almelo een keer een slechte

wedstrijd had gespeeld, meldde Israel op de persconferentie: 'Als ik een geweer had gehad, dan had ik hem door zijn knieën geschoten.' Tegen een grensrechter met wie hij het aan de lijn niet eens was, vroeg IJzeren Rinus een keer of hij zijn hond niet was vergeten.

Voor Bob Nieuwenhout was er na het seizoen van de bekerfinale weer een plek op de reservebank gereserveerd. Fritz Korbach had doelman Bert van Geffen meegenomen van FC Wageningen, waardoor Nieuwenhout slechts één competitiewedstrijd in de basis stond. Even leek het erop dat de doelman ook in 1978 een beslissende rol zou spelen, toen Van Geffen voor de kampioenswedstrijd tegen FC Vlaardingen '74 geblesseerd raakte. In de warming-up raakte zijn knie echter op slot en moest reservekeeper Johan Tukker spelen. Bob Nieuwenhout is nu golfleraar en woont in Assen.

Klaas Drost heeft zijn hele carrière in Zwolle gevoetbald. Hij werd er uiteindelijk een icoon. De club vernoemde zelfs de zuid-tribune in het nieuwe stadion naar hem. In november 2013 meldde de voormalige verdediger zichzelf bij de politie wegens vermeende fraude met gelden van Bureau Maatschappelijke Ondersteuning in

Harderwijk. Tijdens het schrijven van deze reconstructie was er nog geen duidelijkheid over het onderzoek van het Openbaar Ministerie tegen Drost en zijn partner. Na de bekendmaking van zijn arrestatie meldde PEC Zwolle dat de tribune zijn naam zou blijven behouden, in ieder geval tot er een gerechtelijke uitspraak zou zijn.

Ook Ben Hendriks speelde bijna zijn hele loopbaan in Zwolle, hoewel hij zijn carrière bij Heracles Almelo beëindigde. Daarna werd de centrale verdediger trainer. Hij kreeg in 1992 drie jaar de leiding over FC Zwolle, de club die was ontstaan na het faillissement van PEC Zwolle. In 1995 werd Hendriks coach van HFC Haarlem, waarna hij zich ging toeleggen op scoutingwerkzaamheden. In 2013 werd de verdediger weer herenigd met zijn oude werkgever. Hij is nu senior scout in Zwolle.

Henk Warnas speelde na de bekerfinale nog een seizoen bij PEC Zwolle, daarna werd hij directeur in het bedrijfsleven. Henk van Ginkel probeerde de verdediger nog over te halen om bij te tekenen, maar Warnas vond dat hij te oud (34 jaar) was geworden om op topniveau te voetballen.

Jan Hendriksen speelde zijn hele carrière bij PEC

Zwolle. Hij nam in 1983 afscheid en is sindsdien weinig meer op de velden geweest. De voormalige middenvelder heeft twee jaar les gehad in bridge en is nu een fervent beoefenaar van die sport. Drie keer per week zit Hendriksen achter zijn kaarten.

Koko Hoekstra nam in 1981 afscheid van PEC Zwolle en speelde daarna nog voor sc Heerenveen en sc Cambuur. Na zijn actieve loopbaan werd hij trainer in het amateurvoetbal.

René IJzerman speelde liefst vijftien seizoenen bij PEC Zwolle. Na zijn loopbaan werd hij bloemenverkoper in het centrum van de stad. IJzerman werkt nu als medewerker in de thuiszorg.

Henk van Ginkel kende een glansrijke carrière als manager. Hij werkte zelfs bij de Turkse topclub Galatasaray. Ook werd hij succesvol met World Soccer Consult, het makelaarskantoor dat hij samen met Ton van Dalen en Bob Maaskant oprichtte. Van Ginkel heeft een haat-liefde verhouding met PEC Zwolle onderhouden. Jarenlang wilde hij niet meer op de club komen, omdat hij in onmin leefde met de beleidsbepalers aan de Ceintuurbaan.

Jan Drost bleef tot zijn pensioen in 2008 altijd verbonden aan de Zwolse Courant. De fotograaf publiceerde in 2013 een boek met zijn mooiste beelden. Het kreeg de passende titel 'Heer met een Camera'. Drost overhandigde het eerste exemplaar aan Ron Jans.

Ronald Hendriks vertrok na het seizoen van de bekerfinale naar NEC, waar hij drie seizoen voetbalde. Vervolgens stond hij nog onder contract bij Roda JC, Waregem en De Graafschap. Hendriks kreeg in 2012 een herseninfarct, die hij weliswaar overleefde maar grote lichamelijke schade toebrengt. Hij kan niet meer praten of schrijven.

Nabespreking

De reconstructie van de bekerfinale van 1977 is tot stand gekomen na een elftal gesprekken met de hoofdrolspelers van die avond. Hieronder vertellen zij in het kort nog hun dierbaarste herinneringen aan die zomerse Hemelvaartsdag.

Ben Hendriks: 'Wij waren weliswaar een eerste divisieploeg die in de bekerfinale stond, maar we keken echt niet op tegen FC Twente. We hadden een heel sterk elftal, vooral verdedigend zat alles goed in elkaar. Met Klaas Drost, Rinus Israel, Henk Warnas en mezelf stond daar een stevig blok, waar je als aanvaller niet graag tegen wilde spelen. Over tactiek werd nauwelijks gepraat. Trainer Hans Alleman had een simpel credo: We spelen elf tegen elf, dus er kan nooit een speler vrij staan.'

In het veld regelden we tactische zaken meestal zelf. Israel speelde daar uiteraard een belangrijke rol in. Ik had in het veld een heel goed contact met Rinus. We hoefden elkaar maar aan te kijken en we wisten precies wat de bedoeling was. Tegenstanders durfden amper bij ons in het strafschoopgebied te komen.

De overtreding die ik op Theo Pahlplatz maakte was een terechte strafschoop, hoewel ik na afloop uiteraard vertelde dat het een schwalbe was.

De 3-0 eindstand was erg geflatteerd. Na afloop hebben we onze supporters nog bedankt en zijn we de kleedkamer ingedoken. Er werd weinig gezegd. Ook over de discutabele beslissing van arbiter Cees de Bruin om het doelpunt van Banhoffer af te keuren werd amper nagepraat. Wat moest je ook doen? De arbiter verrot schelden? De Bruin schold net zo hard terug. We hadden verloren, moesten verder, want er stond nog een zware nacompetitie aan te komen.'

Bob Nieuwenhout: 'In de eerste tien minuten van de finale kwamen we voor mijn gevoel een paar keer goed weg. Scrimmages die net naast het doel vlogen en

klutsballen die op het laatst door onze defensie werden weggetrapt.

Daarna ging FC Twente meer vanaf de flanken spelen. Met mijn lengte gunstig voor mij. Ik plukte de ballen moeiteloos uit de lucht. Dan ga je groeien en krijg je het gevoel niet meer stuk te kunnen. We waren ook beter in de reguliere speeltijd en hadden kunnen winnen. Ik hoor Rinus Israel nu nóg roepen tegen Epy Drost dat hij moet schieten. Zie ik die bal rechts van me stijf in het kruis vliegen. Onhoudbaar. Toen was de wedstrijd en ook mijn droom voorbij.'

'Na de finale moesten we ons opmaken voor de nacompetitie. Trainer Hans Alleman had tijdens die extra wedstrijden sportarts Ab Rozijn weer uitgenodigd. Moesten alle spelers een voor een bij Rozijn komen en kregen we in zijn kamertje een pil.'

Cees de Bruin: 'Ik heb voor deze reconstructie alle artikelen nog eens uit de “oude schoenendoos” gehaald. Opvallend was het verschil in verslaggeving tussen de lokale en landelijke pers.

Toen ik de aanstelling voor de finale kreeg, was het

voor mij een mooie gelegenheid om eens als Rotterdammer te fluiten in de Kuip. Helaas voor mij werd naderhand op verzoek van beide teams de wedstrijd verplaatst naar De Goffert, waar de sfeer natuurlijk ook niet ontbrak.

Ik kan mij nog herinneren dat PEC uitstekend partij gaf en dat ik zelfs in de eerste helft een doelpunt van Yuri Banhoffer moest afkeuren voor een ongeoorloofde actie van Koko Hoekstra tegen Kees van Ierssel. Het was echt de juiste beslissing en als ik het nog een keer had moeten overdoen had ik wéér voor een overtreding gefloten. Ik ben ook tevreden naar huis gegaan en ik heb ook prima geslapen, in de wetenschap dat ik naar eer en geweten had gefloten.

PEC wist een verlenging af te dwingen, waarin Epy Drost met een enorm afstandsschot de score wist te openen. Toen ik even later Ben Hendriks, die ik nu nog weleens tegenkom, moest bestraffen met een strafschoot wegens het onderuithalen van Theo Pahlplatz was de wedstrijd gespeeld. Helaas waren er toen nog niet zoveel camera's in het stadion aanwezig om de juistheid van deze beslissing te bevestigen. Rinus Israel was er echter van overtuigd dat ik er naast zat en liet dat op een vervelende wijze merken. Ik

stond bekend als een scheidsrechter die niet zo snel een kaart trok, maar omdat Rinus bleef doorgaan toonde ik hem uiteindelijk de prent.

Wat een leuke afsluiting van mijn carrière moest worden werd uiteindelijk niet wat ik ervan had verwacht. Ook mijn vrouw en kinderen, die voor de eerste keer meegingen, moesten het op de tribune ontgelden door de vervelende opmerkingen in hun richting. Maar tijd heelt alle wonden en als ik Rinus tegenkom is alles weer goed tussen ons.

Als lid van de scheidsrechterscommissie ben ik nadien nog geregeld in Zwolle geweest en werd nog vele malen door de toenmalige manager Henk van Ginkel aan deze wedstrijd herinnerd, onder een goed glas en een dolletje. Ik vind het jammer dat ik Hans Alleman nog maar een enkele maal mocht ontmoeten: een enorm goede trainer met een grote dosis humor voor wie ik veel respect had.

Na een lange staat van dienst bij de UEFA en FIFA ben ik nog steeds in staat ieder weekend een of meer wedstrijden te bezoeken en ik geniet nog steeds van het spelletje.'

Jan Drost: 'Voor mij is de bekerfinale nog steeds het hoogtepunt van mijn carrière als sportfotograaf. Door die beslissing van Cees de Bruijn om het doelpunt van Yuri Banhoffer af te keuren ben ik er ook nog steeds van overtuigd dat PEC Zwolle die avond niet mócht winnen.

Wat betreft mijn actiefoto's van die wedstrijd was ik achteraf best tevreden. Sommigen worden nog veel gebruikt en opgevraagd. Jammer genoeg zijn veel foto's van de finale verloren gegaan, onder andere door de brand van de accommodatie van PEC Zwolle op 20 december 1985. Veel van mijn foto's hingen toen in de perskamer en zijn in vlammen opgegaan. Ook veel negatieven zijn via de archieven van de Zwolse Courant verdwenen. Het Historisch Centrum Overijssel beschikt nog wel over enkele wedstrijdfoto's.

De teleurstelling over het verlies van de wedstrijd was groot. Ondanks de kater van de nederlaag kon ik goed relativeren. Achteraf gezien was FC Twente de betere ploeg. Dat was geen schande, want de Tukkers hadden een veel groter budget en hadden toen al een gerenommeerde eredivisieploeg.

Voor trainer Hans Alleman in het bijzonder vond ik het

sneu. Ik had hem die titel graag gegund. Een aimabele man, die de pech had altijd net op het laatst tekort te komen. Onder hem werd PEC Zwolle vaak tweede of derde. Net niet dus.

Voor voorzitter Jan Willem van der Wal was het ook een enorme domper. Ik kende Jan Willem al heel lang. Een ambitieuze bankdirecteur en clubvoorzitter. Hij had er zeker op gerekend om die beker te winnen. Tot aan zijn dood heb ik een heel goed contact met Van der Wal gehouden.'

Henk van Ginkel: 'Ik heb nooit het idee gehad dat er een vooropgezet plan was dat wij die bekerfinale niet mochten winnen. Het is verleidelijk te wijzen naar de afgekeurde goal van Yuri Banhoffer, maar het lijkt me niet dat de KNVB De Bruijn daartoe instructies had gegeven. Wel hadden we echt kunnen en misschien ook wel moeten winnen.

Financieel zijn we van de finale niet zoveel wijzer geworden. We hebben er, geloof ik, 90.000 gulden aan overgehouden. Je kunt beter een bekerwedstrijd thuis spelen, want dan kun je alle onkosten aftrekken. De contracten varieerden in het team van 750 tot 2.000 gulden

bruto per maand. Rinus Israel zal op 5.000 gulden hebben gezeten. Sommige spelers hadden er nog gewoon een baan bij.

Wat we er zeker aan hebben overgehouden is bekendheid voor de club en de stad Zwolle. Het was ook goed voor de sponsors, al hadden we daar toen niet over te klagen. Er bestond een businessclub met zo'n 150 leden. Bedrijven zoals Wehkamp en Tijn deden al veel voor ons. Alle leden betaalden 1.000 tot 1.500 gulden per jaar. Echte industrie was er nog niet in Zwolle.

Voor voorzitter Van der Wal was de nederlaag tegen FC Twente een grote tegenvaller. Hij heeft veel voor de club betekend. Zonder hem en Marten Eibrink was er geen betaald voetbal meer in Zwolle geweest.'

Henk Warnas: 'Wat me het meest van de finale is bijgebleven is de afgekeurde goal van Yuri Banhoffer. Die had scheidsrechter De Bruin rustig goed kunnen keuren. Na het afstandsschot van Epy Drost was het voor ons voorbij. Dat we uiteindelijk met 3-0 verloren was jammer, maar we hadden in Europa ook niets te zoeken. PEC Zwolle was tegen FC Twente de onderliggende partij. Dat bleek ook uit

de uitslag.

Ik heb tijdens mijn tijd in Zwolle altijd een baan gehad. Ik was in die tijd procuratiehouder. Later ben ik van dat bedrijf directeur geworden. Ik moest echt iets naast het voetbal doen. Hoe leuk ik het spelletje ook vond en nog vind, je draait wel rond in een klein wereldje. En ik had genoeg andere interesses. Met mijn baas had ik afgesproken dat ik na twee jaar PEC Zwolle zou stoppen en me op zijn bedrijf zou richten.

Klaas Drost: Ik vond de aandacht die we voor de bekerfinale kregen prachtig. Ik stond samen met Epy Drost uitgebreid in het voetbalweekblad *Voetbal International*. Drost en Drost samen op de middenstrip van het Diekman Stadion in Enschede, viel er te lezen. Mijn grootste kater na de nederlaag was dat direct na de wedstrijd niemand ons meer zag staan. Opeens hoorden we er niet bij.

Van de wedstrijd zelf herinner ik me niet zoveel. Ik weet nog wel dat we na de 1-0 in de verlenging alles of niets speelden. Na afloop waren we snel weg. We hebben prins Bernhard een handje gegeven, kregen onze medaille en zijn ons gaan omkleden. Er werd niet zoveel gezegd.

Natuurlijk werd er nog even gemopperd over de afgekeurde goal van Banhoffer. Maar dat was maar even.'

René IJzerman: 'Het was als middenvelder heerlijk spelen met een defensie als de onze. Met Klaas Drost, Ben Hendriks, Rinus Israel en Henk Warnas stond er veel ervaring. Ik was best een beetje nerveus voor de finale, maar dat had aanzienlijk erger kunnen zijn als die jongens er niet hadden gestaan.

We hadden een zeer uitgebalanceerd team. Over de wedstrijd genomen was je niets minder dan FC Twente. Ook na de 1-0 van Epy Drost geloofden we er nog wel in. Pas toen de strafschoep viel na een overtreding van Ben Hendriks op Theo Pahlplatz was het gebeurd. Het was zuur dat we hadden verloren, maar ik was toch ook trots dat we FC Twente zo goed tegenpartij hadden gegeven.'

Harry Bouwhuis: 'Ik kon niet zien of het doelpunt van Banhoffer al dan niet terecht was afgekeurd door arbiter Cees de Bruin. Maar we hadden die wedstrijd wel kunnen winnen en Europees voetbal kunnen veilig stellen. Na de wedstrijd was er wel enige teleurstelling bij de supporters te

bespeuren, maar niemand zat in zak en as. Het was jammer, maar meer ook niet. We waren blij dat we onze huid zo duur mogelijk hadden verkocht.'

Rinus Israel: 'Van de bekerfinale herinner ik me niet zoveel. Ik weet sowieso weinig meer uit het verleden. Ik kijk ook zelden terug. Zo weet ik nog net dat ik met Feyenoord tegen Celtic een doelpunt heb gemaakt en een pass op Ove Kindval heb gegeven, waardoor we met 2-1 voor kwamen te staan. Dan stopt mijn geheugen. Thuis werd amper over voetbal gepraat. Mijn vrouw houdt er niet van. En een volgende dag gebeurt er weer iets nieuws. Nu ik wat ouder word, vind ik het wel leuk als mensen vertellen hoe geweldig ze die tijd of bepaalde prestaties vonden.

Wat me nog net van de bekerfinale in 1977 bijstond is het doelpunt van Epy Drost. Hij kwam met de bal op en ik riep: Schiet! Dat deed hij, zoals ik wist dat hij dat zou doen. Maar ik had er niet op gerekend dat de bal in de kruising zou vliegen.

Uiteindelijk verloren we met 3-0. Dus zou je zeggen dat FC Twente terecht heeft gewonnen. Maar stel dat

scheidsrechter De Bruin die treffer van Banhoffer wel goed had gekeurd, dan hadden we die wedstrijd ook kunnen winnen. Ik denk dat we ons dan terug hadden getrokken en dan was het voor FC Twente erg moeilijk geworden om daar doorheen te dringen.

We hadden voor die tijd een aardig elftal. Zeker als eerste divisieclub. Klaas Drost en Peter Gerards waren misschien niet de beste spelers van Nederland, maar straalden in de wedstrijd wel uit dat het zeer krachtige figuren waren. Op Ben Hendriks kon je altijd rekenen, Henk Warnas was een routinier en wist precies wat hij moest doen. Op het middenveld liep Jan Hendriksen zich een slag in de rondte, een heel nuttige speler. René IJzerman kon lekker voetballen. Voorin stond Yuri Banhoffer. Als mens misschien niet de gemakkelijkste, maar als spits wel gevaarlijk. Rechtsbuiten Ronald Hendriks was heel snel. En dan Koko Hoekstra natuurlijk. Een aardige vent met wie ik veel optrok.'

Koko Hoekstra: 'In het seizoen van de bekerfinale ben ik door Hans Alleman en Henk van Ginkel van FC Groningen naar Zwolle gehaald. Ik voelde me in Groningen

slecht behandeld. Ik kreeg er niet het geld waar ik recht op had. Toen ben ik gestopt met voetbal, zo zit ik in elkaar. Twee dagen voor het begin van het nieuwe voetbalseizoen werd ik gebeld of ik in Zwolle wilde komen. Ik heb een gesprek met voorzitter Van der Wal gehad. Ik wilde 2.000 gulden per maand verdienen. Dat was geen probleem. Vervolgens braken de vijf mooiste jaren uit mijn sportcarrière aan. Ook bij SC Cambuur en Heerenveen heb ik me nooit zo op mijn gemak gevoeld als in Zwolle.

Het doelpunt van Banhoffer in de eerste helft werd ten onrechte afgekeurd. Ik zou hebben geduwd volgens de scheidsrechter, maar daar was geen sprake van. Ik had het gevoel dat die 1-0 voorsprong voor De Bruin te vroeg in de wedstrijd kwam. FC Twente was uiteindelijk wel iets beter dan wij. Na 90 minuten werd ik gewisseld, omdat ik een wenkbrauw kapot had.

We hadden in die tijd een hechte groep. Ik kon met alle spelers goed opschieten, al had ik met Rinus Israel een aparte verhouding. Rinus stond, gezien zijn statuur in het betaalde voetbal, een beetje boven de groep. Omdat we beiden tussen de middag overbleven, trokken we veel met elkaar op. We lunchten vaak bij café-restaurant De

Vrolijkheid of bij elftalleider Jaap Reppel thuis in Staphorst. Het was altijd gezellig.

Toch hebben we ook eens flinke ruzie gehad op een training. We hebben toen dagen niet met elkaar gepraat. Uiteindelijk is het goed gekomen. Hij heeft ruim 30 jaar geleden mijn sportzaak in Burgum geopend en een paar jaar geleden verscheen hij op ons jubileum. Ik heb heel dierbare herinneringen aan Israel.'

Jan Hendriksen: Van de wedstrijd zelf herinner ik me niet zoveel meer. Heb ik tegen de lat gekopt? Geen idee. Herinneringen aan de halve finale tegen FC Den Haag in Utrecht staan me helderder voor de geest. Waarschijnlijk omdat we die wedstrijd hebben gewonnen, want ik heb een enorme hekel aan verliezen.

Wat indruk maakte was de onafzienlijke rij van supportersbussen die we tegenkwamen toen we onderweg waren naar De Goffert. Van de sfeer in de stad rondom de finale is me niet veel bijgebleven. Ik ben weliswaar een echte Zwollenaar, maar van dat soort festiviteiten sloot ik me altijd af. Na de wedstrijden ging ik direct op huis aan. En de volgende dag weer vrolijk naar het werk.'